Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 3 АВГУСТ, 1985 ШУ. ● № 93 (7128). ● Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюро аргIанарча заседане дийцад шийттлагIча пятилетке а 2000 шерага кхаччалца йолча перспективе а Iилман-технически прогресса лард хиларах тарра машинаш хьаелга дегIадоаладара, цун продукце дикал лакхъяра, цун технически боарам овлангара денз лакхбара чакхдаха дезача гIулакхех дола дош.

КПСС ЦК-и СССР Министрий Советои соцам тIайийцаб, машинаш ю комплекс приоритетно дегIайоалаелга, халкъа боахаме къахьегама овсарле белггала лакхъе могаргдолча машинай, оборудоване, приборий керда тайпаш арахецарга сихагIа далара эша хьалаш хьакхоллар белгалдеш. Белгалдаьхад Iилман а конструкторски а организацей балха эффективность лакхъяра, цар опытно-экспериментальни база чIоагIъяра, производства кооперировани шеръяра. доакъошка къаьст къаьста а цхьана а продукци арахецача специализаци елга дегIадоаладара дола гIулакхаш. ЦхьайттагIча пятилетке пайда ийцарел, 1,8-зза дукхагIа хургья 1986—1990 шерашка машинаш елга дегIадоаладарга дIайохийта капитальни вложенеш. Царех ахенел кIезигагIа йоацараш дIайохийтаргья болх беш йола предприятеш кердача тайпара технически Iалашъярга, цар на реконструкци ярга, керттерча фондий активни дакъа кердадаккхарга.

Цу дерригне таро лургья лакхаэффективни машинаш, оборудовани, приборащ арахецара боарам лакхбара а СЭВ членащцара — мехкащцара кооперировани а специализаци а дIахо дегIайоалаяра а чотах качественно кердача ларда тIа халкъа боахам Iалашбара эша материально - технически база хьакхолла.

Политбюро дийцад КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенешкара а Iилман-технически прогресс сихъяра парте Центральни Комитете хиннача совещанегара а хьадоагIача декхараш к а хьежжа машинаш еча доакъошкарча управлене организационни структура эргаяьккха тоаярах дола дош.

Цу дешах КПСС ЦК-и СССР Министрий Советои тIайийцача соцам тIа могалаьд производственни а Iилман-производственни а объединеней дIахо шеръяра, доакъошкара дукхагIйола Iилмай - тохкама а конструкторски а организацеш царна юкъейоалаяра, заводской Iилман сектора лоархIам лакхбара чакхдоаха гIулакхаш. Къаьстта теркам тIабахийтаб Министерствай аппарата балха эффективность лакхъяра, боахам лелабара экономически наькъаш чIоагIдари производственни объединеней а предприятей а бокъонаш шеръяри теркал а деш, машинаш еча доакъошка а доаллара ерригача звеньяй декхараш хьалдагIа къоастадара.

КПСС ЦК-и СССР Министрий Советеи соцам тIайийцаб 1986—1990 шерашка РСФСР-е юкъара пайда эца автомобилий наькъаш дегIадоаладара кхы тIа гIулакхаш чакхдахара хьакъехьа. КПСС крайкомашта, обкомашта, из гIулакх кхоачача министерствашта, моттигерча советски органашта тIадиллад белгалъяьха наькъаш дахкара планаш йизза кхоачашъелгеи балха дикал лакхъелгеи Iалашдар.

КПСС ЦК Политбюро заседане дийцад иштта экономически а социальни а политикеи, хIаьта иштта дунеи халкъашта юкъерча гIулакхийи кхы цхьадола дешаш.

Совгlаташ дlаденнад

Халкъа боахаме, Iилме, культуре, халкъа дешаре унахцIено лораеча, паччахьалкхен учрежденешка, общественни организацешка дикка а дуккхача шерашка а къахьегарах СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1985 шера 25 июлерча Указах «Къахьегама ветеран» яха медаль еннай республика болхлойи гIулахкерча наьхен йоккхача группана, цу юкъе районашка: Ачхой - Мартановски — 13; Гудермесски — 42; Малгобекски — 22; Назрановски — 19; Наурски — 187; Советски — 11; Сунженски — 49; Шалински — 14; Шелковской — 87; Октябрьски — 127; Ленински — 345; Старопромысловски — 69.

* * *

СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1985 шера 29 июлерча Указах «Нана хилара сийле» яха орденаши «Нана хилара медаль» яха медалаши еннай дукха бераш долча ноаношта, царна юкъе районашка: Ачхой-Мартановски — 15; Грозненски — 23; Гудермесски — 26; Надтеречни — 12; Наурски — 9; Ножай - Юртовски — 26; Шалински — 67; Шелковской — 7; Октябрьски — 13; Ленински — 3; Старопромысловски — 8.

7-гIа декада

ТIехдика продукци — дукхагIа

ЦхьайтталагIча пятилетка тIеххьарча шера республикерча промышленни предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье дайй хьалха латташ хьайсагIарех я грозненски «Автоспецобор у д о в а н и е» яхача опытно-экспериментальни завода коллектив. ТIеххоачашду цо КПСС XXVII съезда сийленца накъаяхара тIайийца доккхагIдола декхараш а. ДIабахача ворхI бетта планал совгIа завода болхлоша ехкай 319 эзар сома маьха тайп - тайпара продукци, заданел совгIа арахийцай 207 эзар сом мах бола товарни продукци.

Заводе ерригa арахецача продукцех 87,7 процент яр паччахьалкхен дикака Знак тIалатташ я. ВорхI тайпара подъемникаш, цIарацIураш, кхыйола продукци я укхаза лакхерча категорех арахецаш. Продукцега дIабода мах лохбарах, кIезигчун а дукхачун а кхом барах укх шера планал совгIа 76 эзар сом пайда баьб цо паччахьалкхенна.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш хIанзлехьа пхе шера задани кхоачашъяьй Федоренко Анатолий, Пушкарский Владимир керте латтача бригадай коллективаша, ткъеста болхлочо.

* * *

Дог хьеста мулаш

«КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа шерра яхь йоаржаьча Вознесенски газобензинови завода болхлоша дог хьесташ дола къахьегама мулаш доах укх шера. Августа чотагIа 8100 тонн газови бензин, 124,7 кубически метр газ арахецаш, чакхбаьккхар цар дIабаха ворхI бутт.

Къахьегама овсарле лакхъяра план 16,6 процент тIеххоачашъяьй завода коллективо. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах кходаьд 505 эзар сом.

Завода цехашта юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг яьккхай Пряслянов Валере кулгалдеча товарно - сырьевой цеха коллективо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ХЬАЛКХЕДАЬР ЦА ДОЙТАШ ЧУЭЦА!

БАЛХАШ ДИКА ЛЕЛ

«Чеченингушплодоовощхоз» яхача объединенена чуйолхача совхозашта юкъе эггара йоккхагIъярех я «Пригородный» совхоз. ДIадахача шера паччахьалкхенга соми баьцадаараши дохкара план кхоачашъяьяц цу боахамо. Дукха ба дIа ца луш тIабиса сом, нарсаш, помидораш.

Укх шера дика хиннад баьцадаараш, сом. ХIанз сихбенна укх чуэцаш боахк болхлой. 31 июль хьатIаотташ совхозо паччахьалкхенга бехкаб 650 тонн соми 730 тонн баьцадаараши е дIадахача шера укх хана дехкачул дукхагIа.

Хьалха санна шийтара масал гойташ я Гулаева Тамарас кулгалдеш йола № 5 йолча бригада коллектив.

Иштта хьинаре къахьег коммунисташа Зинганшин Игореи Несерхоев Вахидеи кулгалдеча бригадай болхлоша. Цу кхаь бригадера нах кхрарча шера паччахьалкхенга баьцадаараш дохкара план кхоачашъяь бовла боахк.

Цхьабакъда, № 7 йолча бригада гIулакхаш дика дIадолхац. Тхо хилар цун болхлоша нарсаш хьалкхеьча кхай тIа. Иттащ тоннаш IажагIъенна нарсаш укх кхай тIа. Из гIулакх нийсдалийта бригадир М. Васюков ала хIама а доацаш висар.

Цу хьакъехьа къамаьл хилар тха совхоза парткоме секретарaца Бисултанов Шамханаца. Цо яхачох, совхоза кулгалхоша а партгруппо а бехктокхаме эзав бригадир, дIахайтад болх тоабе безалга. Цул тIехьагIа гIулакхаш эргадувла даьннад цу бригаде а.

Бакъдар аьлча, кхоачамбоацараш нийслу «Горплодоовощторга» тикашка дохка баьцадаараш дIаухийтача а. Дукха акташ увттаьй торгови болхлоша совхозе грузовикаш яьсса юхаахийтарах. Масала, июнь бетта совхоза кулгалхой бехкагIа гIамагIаш, хорсамаш, кхы тайпа дaараш ца дахьаш массехкъза юхаяьхкай автомашинаш. Из нийсденнад документаш хьаязде саг воацаш, продукцена сортировка ца ярах, яьшкаш ца хиларах. Долче, дукха баьцадаараш а сом а талх.

Укхаза белгалдаккха деза соми баьцадаараши хьалкхелеш йола из совхоз, тикаш йола «Горплодоовощторг», продукцена переработка еш йола консервни заводаш «Чеченингушплодоовощхоз» яхача объединенена чуйолхаш йолга. Яле а уж кхоачамбоацараш нийсдолийт. ЦIенхашта уйла а я чакхдакха деза совхоза кхашкеи бешамашкеи хьалкхедаь баьцадаараши соми цхьаккха хIама тIера ца доалийташ маьхала баккхара гIулакх.

Укх шера геттара дукха хьалкхеяьй помидораш. Талха ца талхийташ уж йохкара а чакхъяха консервни заводашка дIаялара а хьалкхе оарцагIбовла беза объединенеи совхозеи кулгалхой.

Х. ДАЧАЕВ.

Баьцадаараш хьийкъад

Укх шера паччахьалкхенга 9400 тонн баьцадаараш дохка дезаш ба Грозненски района «Юбилейный» совхоза къахьегамхой.

Из декхар толаме кхоачашдара 810 гектара тIа тайп-тайпара баьцадаараш хьалкхедаьд цар. Агротехнически бокъонаша дIа ма деххара шоай ханнахьа кхашкара балхаш чакхдаьхад 12 бригадерча болхлоша. Цудухьа дика а хьийкъад. ХIанз шоай низаш тIаперзадаь хьалха кхачаш дола баьцадаараш чуэцаш боахк болхлой. 31 июль хьатIаотташ совхозо паччахьалкхенна дIаеннай 837 тонн моша горошек, 300 совгIа тонн нарсаш, 96 тонн помидораш, 302 тонн кабуц.

Укх шера миссел дукха цхьанна а шера моша горошек ехкаяц совхозо. Из хьалкхеяьй Ибиев Рамзана кулгалдеча № 12 йолча бригадерча механизатораша. ХIара гектара тIара 40 центнер а йоаккхаш, чуийцай цар горошек. ХIаьта къаьстта белгалбаьннаб механизатораш Гончаров Алексей, Витушев Рамзан, Алханов Хасу, кхыбараш.

Баьцадаараш ледадеш йолча бригадашта юкъе хьалха я Акаев Мухьдана, Дагаев Iаднана, Исаев Супьяна кулгалдераш. ХIара дийнахьа цаIи ахи норма кхоачашъеш къахьег болхлоша Минкаилова Розас, Джабраилова Сагата, Масаева Марета, Михайлова Нинас, Шахбулаева Зарас, кхыбараша а.

335 гектара тIара помидораши 90 гектара тIара нарсаши чуэцача совхоза болхлошта новкъостал деш ба Грозненрча ПТУ-4, ПТУ-8 училищашкара дешархой. Цар а шоай низ дIакхоачар ду баьцадаарий хьувкъам чуэцача.

КПСС обкома пресс-центро хоам бу

ТЕЛЕФОН 2-66-72

Ялат чуийца даккхар, паччахьалкхенга из дохкара план сийлеща кхоачаш а еш Даьхен амбарашка маьхе дола кIа дукхагIа хилийтар, мел эша дIаде фу Iалашдар — кхаш леладерашта цул лоархIамегIа декхар дац.

КхоалагIа дакъа тIеххоачашъяьй паччахьалкхенна ялат дIадалара план Шалински района совхозаша, хIаьта цар дехка кIа дукха хIама ца эшаш деррига а маьхерча сортех да. Планал дукхха дукхагIа паччахьалкхенга ялат дехкад Грозненски, Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски, Наурски районашкарча боахамаша.

Цу хьалех цхьайолча районашка сухал бац ялата обработка яра а из приемни пункташка дIадахьийтара а. 41 процент мара ялат дIадалара план кхоачашъяьяц Малгобекски района боахамаша. Укх тIехьарча дийнахьеи буси 90 тонн мара дIадихьадац цар ялат приемни пункташка. ХIаьта 109 тонн, дIаденнадац из 70 процент мара ялат дIадалара план кхоачаш ца яьча Надтеречни района боахамаша а.

БIарчча республика хьайцача гурахьа ка бола культураш дIаера мел эша фу дIаоттадаьд. План кхоачашъяьяле а дIадувча кондицега дIатIакхоачадаьр 58 процент мара дац.

Темпаш лоха йолаш цIен а ду дIа а оттаду фуна лаьрхIа дола ялат Малгобекски районе. План 38900 центнер йолаш цар дIаоттадаьд 34580 центнер, цох кхоалагIа дакъа мара дац кондицегIа дар.

Сунженски района боахамаша 90 процент кхоачашъяьй фуна дола ялат дIаоттадара план, цох ахенел кIезигагIа да кондицегIа дар.

КондицегIа дар ахенега дIакхоачаш мара дац Надтеречни района боахамаша фуна лаьрхIа дIаоттадаь ялат а.

Гурахьа ка бола ялат дIадера кийчо яра долча балхашта сухалбе беза Грозненски Шелковски районашкарча боахамаша.

Республике ба масал эца боагIараш. Гудермесски района кхаш леладераша дIаоттадаь 84 процент совгIа дола фу хила дезача кондицешта дIатIакхоачадаь да. Керда хьувкъам хьалкхебара йоакхо ерашта юкъе ба Шалински Наурски районашкара къахьегамхой а.

Нов. В. В. Попов юрта боахама производственно-технически Iалашо яра йолча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен комитета председателалла хьожаварах дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

юрта боахама производственно - технически Iалашо яра йолча Нохч - ГIалгIай АССР Паччахьалкхен комитета председателалла нов. Попов Василий Васильевич оттаве.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1985 ш., 1 август.

ИРАЗЕ ХИЙЛА ПЛАНЕТА

ХIанзарча общественна хьаштдолча дешай бIарчча спектр чуйоагIа ший девиз йолаш чакхдоал форума хIара ди. XII Дерригдуненчун пхелагIча ден девиз — «Кагирхойн студенташи цхьана экономически гIулакхаш леладара, дегIаахара, керда экономически порядок оттаяра тIехьа». — яхаш яр.

Цу хьакъехьарча дешаех къовсам (дискусси) хилар 31 июле фестивала из цIи йолча тематически центре.

— Хала тIехьале йитай шоаш дегIаахара наькъа тIа даьнпача мехкашта империализма, — белгалдаьккхар къонача кубински коммуниста Хуан Контино Аслана.— Азерча. Африкерча, Латински Америкерча дегIаухача мехкашка бахача ши миллиард нахах 1,8 миллиард къе бах, царех 800 миллион — сагIа дехача дIакхаьча кIалбиса ба. ГIулакх кхераме да. ДIауйла ел: сага ваха йиш йий, нагахьа санна цо хьа мел даьр йоалах ахча денначо дIадоаккхаш хилча? Из декхар дIадаккхара тоъац деррига цун вахар. Иштта мехка а моагаргдац къелаи моцалаи кIалхарбала, цо хьа мел даьр оакхарий хьисапе кредитораша дIадоаккхаш хилча. ХIаьта алхха латиноамерикански паччахьалкхенашка доалла декхар да 360 миллиард доларал дукхагIа! Цох кIалхарвалара таро? Дунен халкъашта юкъера экономически гIулакхаш цхьатаррарча бокъоний ларда тIа хургдолаш эргадаьха хувцилга я.

ДIа-хьа къовсаш, тайп-тайпара уйлаш вIаши духьала отташ чакхбаьлар из къовсам. Эквадорерча студента Хосе Борха Лопсеса белгалдаьккхар дуккхаза Советски Союзо увттаь предложенеш: тIема бюджеташ кIезигдари цунах кходаьча рузкъан цхьадола дакъа къона мехкаш дегIаахарга дIадахийтари боккха лоархIам болаш хилар.

Шоай тохкамехи Iилман лехамехи машареи прогрессеи хьашташта пайда эцара хьалхарча къонача Iилманхой социальни а профессиональни а бехктокхамах дола дош дар цкъаьаха фестивальни къовсаме дийцар: Iилман - технически прогресса карагIдаьнараш хила деза адамленна долча диканна пайда эцаш, из йохаяра а ца эцаш. Политически кхетам тайп - тайпара хиннабале а, цу уйланна тIехьа барт цаI болаш бар къоначар форума доакъашхой.

«Космос» гостиница конгрессий зале чакхбаьккхар кхаь дийкахьа бIаьхбенна ший болх кагирхойн студентийн XII Дерригдунен фестивала империализмана духьаларча трибунала.

Цхьаннена тIехьа шоллагIвар волаш хьалтIабувлар тешашта дола стол долча Европа, Азе, Африка, Латински Америка викалаш. Тешаш — из юридически термин укхаза сел нийса яц: трибунале къамаьлаш мел даьраш — тешаш а боацаш, къовсамхой бар. Уж бар расизманеи реакценеи духьала латтараш, тIема духьаларча боламе дакъа лоацараш, политически а социальни а бокъонашта тIехьа къовсам лоаттабераш. Царна тIехьа лел, уж лувцаш чубехк. Бакъда, цхьаккха дича а магац уж юхасовцабе, нийсхон къовсама тIехьара баха. Дунеи тайп - тайпарча районашка империалистически низаша леладу зуламаш гучадоахаш дуккха бакъдараш доаладора цар.

Приговор яьй — хургдолчун цIерагIа. Цхьабакъда, империализма зуламий счет дегIаухаш я — Никарагуа а, Ливане а, Сальвадоре а, Чиле а. ДIахохьош я исторе суд.

Союзий Цlен Колонни зале болх дIаболабир «Кхерамзлеи цхьана гIулакхаш леладари Европерча кхерамзлени цхьана гIулакхаш леладареи Совещани хинна 10 шу даьнначул тIехьагIа: континенте машари цхьана гIулакхаш леладелгеи чIоагIдара кагирхошеи студенташеи юкъехьор» яхача дешах йолча конференце.

Фестивала кийчо яра йолча Советски комитета викала Е. Силина белгалдаьккхар, Европа опыт теркал а еш ерригача континенташка чIоаггIа машар хилийтара гIулакха цхьана вIашагIкхета ловш болча Азе, Африка, Латински Америка кагирхой цу конференце дакъа лоацаш хилар боккхача лоархIаме хилар. Цо харцду, ерригевропейски процессашта дукха тIера яц общественность, хIаьта кагирхой вIалла а из фуд ховшш дезаши а бац, яхаш цхьаццанахьа доаржадеш дола хабараш. Из иштта ца хилара тешал ду конференце дуккхача мехкий викалаш хиларо.

Лоалаха дукха нах гулбеннача ара хилар «Кагирхойн студенташи цхьана экономически гIулакхаш леладара, дегIаахара, керда экономически порядок оттаяра тIехьа», — яхаш йола ден керттера митинг. Эзараш болча форума делегаташеи хьаьшашеи дIакхайкадир, машара, прогресса, социальни нийсхон духьа паччахьалкхенаштеи халкхаштеи юкъера вIаши йайдане бувзамаш шерде лаьрхIа цюаш хилар.

Фо чудолча доккхийча ахкаргех вIашагIделла дар заповедни лоархIача Коломенскичоа тIерча сигала урагIа даха фестивала ромашка. Доккха фольклорни цIей кийчдаьдар Дерригдунен фестивала доакъашхоштеи хьаьшаштеи кхо эзар совгIа болча профессиональни а самодеятельни а артисташа. Цу доккхача хIаманна кулгалдеш бар СССР халкъа артист Социалистически Къахьегама Турпал И. Моисеевй режиссер Т. Гавриловаи.

* * *

Фестивала ялхлагIа ди чакхдаьлар «Кагирхойн студенташи кхерамзленнеи цхьана гIулакхаш леладаран тIехьа» яхача девизах.

Фестивала ялхлагIча ден керттера событи яр «Кагирхойн студенташи кхерамзленнеи цхьана гIулакхаш леладаран тIехьа» яхача деша хетаяь центральни митинг. Тайп - тайпарча мехкашкара итт эзар саг вIашагIкхийттавар сайранна М. Горьке цIерагIча культураи салаIареи Центральни парке.

Митинге тайп - тайпарча къамий меттала эггара дукхагIа хозаш дар «Машар» яха дош. «Фестивальни сакъердама юкъе вай дицдала бокъо яц машара тIалаттача кхерамах, — йоах Йоркширерча английски шахтера Марк Девиса. — Сатийна дагIа йиш яц. Вай, кагирхой, декхар да тIемеи реакцеи низашка воай лоIам, воай барт - цхьоагIо дIахьокха». Духхьал дош хинна Iац из Девиса. ЧIоагIа, тешаме доттагIчун кулг санна хоелар цунна британски горнякий забастовка хиннача деношка болхлой барт - цхьоагIо. БIаьхача шийтта бетта лаьттар къахьегама бокъонна тIехьара къовсам. «Тхона низ лора дерригача дунен къахьегамхоша тхо хьаллацаро», — йоах Девиса.

— Империализманеи неоколониализманеи духьала къовсам мел лоаттабераштa хьокхам хинна дIаэттай Вьетнам, — чIоагIа хьахоз майдан тIа. Духхьала цудухьа гIерт дунеи халкъашта юкъерча империализман реакцеи низаш Вьетнамах доацар дувцеи из кIалйитеи. Къулба-Малхбоалеи Азе мехкаш вIаши духьала оттаде. Вьетнамски халкъо империализм эшаяра реванш е до доах цар.

Цхьаннена тIехьа шоллагIвар волаш трибуна тIа бувл США къаман делегаце член Рональд Робек, демократически кагирхой Дерригдунеи федераце президент Валид Масри, студентий Ерригафрикански союза делегаце кулгалхо Акото Ампайо, шведски делегаце член Стылан Хермансон, ВЛКСМ ЦК, секретарь В. Шаплыко, кхыбараш. Цар белгалдоахар, хIанз эттача хьалашка дунеи прогрессивни общественноста, планета къонача ноахала декхар ший лаьтта машаре, иразе кхоане хьалъеш долча турпалча вьетнамски халкъацара барт-цхьоагIо дIахо чIоагIъелга хилар. «Тха барт - цхьоагIо я Вьетнамаца», — кхайкаду митинга доакъашхоша.

Къамаьл даьча Хо Ши Мина кагирхой коммунистически Союза ЦК хьалхарча секретара Ву Маос дег тIара баркал аьлар шоашца барт - цхьоагIо лелаярах. Цо низ лу тхона къовсаме а хIама хьакхоллара а, белгалдаьккхар цо.

— Африка Къулбехьеи делегацена юкъе болаш Москве баьхка са къона соратникаш укхаза ба социальни а политически а боацора эггара вогIча форманна — апартеида системана духьала къовсам лоаттабеча халкъа цIерагIа, — аьлар Альфред Нзос. — Мехка «Чрезвычайни положени а» кхайкаяь ший моастагIий дIабоахаш, къовсамхой лувцаш, боабеш йоалл Преторе бIеха режим. Расизмана майрра «яц» яхача шуи столицана тIайийрза я империализма боацаберий уйлаш.

ХIаьта къонача художникий мастерскешка чакхбоалаш ба фестивальни панно кийчъяра болх. ЧIоагIа символично да панно юккъера кIай оалхазар — машари доттагIали дахьаш дола — тайп-тайпарча мехкашкарча — Панамерча, Мексикерча, Чилерча, Венесуэлерча, Кердача Зеландерча, Гаитерча, Гвинеи-Бисаурча, Кувейтерча, Болгарерча, Монголерча, Советски Союзерча — художникий интернациональни союзо дилла хилар.

Сигалеи лакхаленашка хьалъухача космически техника меттел, искусства а бала тарлу сага цу тайпара кхетам. Машара тIехьарча къовсаме берригача наьха барт-цхьоагIо хила езилга кхы цIаькха а ходелар «Европа — вай юкъара цIа» яха концертни представлени бIаргайначa фестивала делегаташтеи хьаьшаштеи. Из яр XII Дерригдуненчун культурни программа керттерчарех цхьа событи. Из представлени чакхъяьлар «Россия» яхача Паччахьалкхен концертни зале гайнна сарахьа, кхерамзленни цхьана гIулакхаш леладарaи Хельсинке Совещани хинна 10 шу дизара хетаяь а яр.

(ТАСС. корр.).

СУРТАШ ТIА: гитлеровски фашизми японски милитаризми эша а яь Котало яьккха 40 шу дизара хетаяь манифестаци хургйолча «Динамо» яхача стадионагахьа болх шестве доакъашхой, безаме дек СССР-ен Кубан къамий делегацей членаша доаха иллеш.

ТАСС фотохроника.

КПСС XXVII СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

ДИКАГIЧАРНА ТIЕХЬАКХЕ ГIЕРТ

Производстве тахканза а пайда эцанза а йола таронаш гуча а яьха доккхагIдола декхараш тIанийцад КПСС XXVII съезда баха ма боаггIара накъабахара «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахоша.

Ленина орден лелаеча коллектива дош деннад планагIа лаьрхIачул совгIа 3220 тонн мехкдаьтта даккха, заданел тIех бIаьн итт эзар сома маьха товарни продукци йохка, къахьегама овсарле 1,2 процент лакхъе, итт эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое.

Цул совгIа, КПСС XXVII съезд хьаеллача дийнахьа планагIа а доацаш цхьа бIаьн тонн «Iаьржа дошув» а даьккха шийгара совгIат кийчде чIоагIо яьй коллективо. Укх ханналца цар баьча балха итогаша хьахьокх мехкдаьттахой аьннача дош долаш болга.

Масала, хIанзлехьа лаьрхIачул дукхагIа 1220 тонн мехкдаьтта даьккхад, заданел тIех ши бIаьн шовзткъе эзар совгIа сома маьха товарни продукци ехкай, къахьегама овсарле нийс процент лакхъяьй.

Геттара нийса хургда аьнна хет шоашта хьалхашка латтача гIулакхех иштта ка а йоалаш болх беш йола коллектив уж кхоачашдара даькъе малагIа таронаш белгала а яьха къахьегаш я хьежача.

Укхаза эггара хьалха хьоахаде деза цар ма хулла дукхагIа производствана пайда баргболаш дола кердадар юкъехкувлилга. Масала № 3 йолча мехкдаьттен гази йоахача цехе дукха ха йоаццаш керда парогенераторни установка оттаяьй. Цо хьателача Iанара давлене новкъосталца лаьттан тIоанашкара дукхагIа мехкдаьтта хьаоза таро хул.

Вай ювцача установка кулгалхочо къонача специалиста Терлоев Суламбика йоах:

— Хьалха, ховш ма хиллара, дукха мехкдаьтта дусар скважинера цIендаь хьалъоза вIаштIехьа а ца дсалаш, хIанз кердача установка, технологе дIадеххача бесса, скважина чу Iи хецаш хьалдоьх мехкдаьтта, балха тIа пайда а боал цунах. Цкъа-дале, цу гIулакхо мехкдаьтта дIа-хьа хьоаду. ШозлагIа-дале, лаьттан ченашкара цIена хьакъоаста а деш, хьалъозийт.

Иштта № 1 йолча цеха коллектива шоай балха юкъейоалаяьй тIоанашта юкъе дIа-хьа лелаш цIи йоагаеш йола керда установка. Цо а хьалхарча установка санна, боккха пайда лу мехкдаьтта дукхагIа даккхара.

Цу тайпара масалаш дукха кхувла йиш я даим производствана пайда лургбар лехаш а уж юкъекхувлаш а коллектив хиларах лаьца.

Цу карагIдувлача дикача гIулакхашта болхлой тIакхебер а къахьегамах цар безам болийтар а, лерттIа вIаштIехьъяьккха социалистически яхь я. Бакъда аттачарех дац шоаш хьадер чаме а деш, болхлой лакхаленашка кхувларгболча тайпара яхь вIаштIехьъяьккха. «Малгобекнефть» НГДУ профсоюзни организаце цу гIулакхах дика ка а йоалаш бу из болх.

Тахан из коллектив хьинаре къахьегаш я «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь а йоаржаь.

Къаьстта шоайла къовсалуш я мехкдаьттен гази йоаха №№ 1, 2, 3 йола кхаь цехера участкаш, бригадаш. Масала, № 1 йолча цеха коллектива юкъе яьржача яхье укх тIехьарча диъ денадах хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа Р. Чапанова кулгалду тIоанашта юкъе цIи йоагаеш йолча установка коллектив. Цига массаза белгалбувла рех ба машинисташ А. Ашракаев, Т. Ибрагимов.

ШоллагIча цехе хьалхле лелаеш хьайоагIарех я вокхагIвола оператор Х. Нанаев керте латта № 2 йола бригада. Укхаза шоай профессех дикагIа лоархIаш ба операторащ В. Бахчин, Х. Дзейтов.

КхоалагIча цехе дикагIа лоархIаш ба А. Трегубова кулгалдеча № 2 йолча бригадера операторащ Н. Безуглов, А. Ансаров. Уж цIераш дIахо а лха йиш йолаш яр иштта хьинаре къахьегаш укхаза дукха бригадаш йоландаь.

Цу дерригача гIулакха тIахьожам лоаттабеча социалистически яхьа инженера Золотарева Лидия Борисовнас дувц:

— Дукха ха эшанзар тхона кердача хьисапе яхь вIашагIйоллаш, хIана аьлча, хьалха дIаяхача хана бетта цкъа мара бригадаша баьча балха итогаш ца еш хиннача, хIанз итт ди массаза доал хIара коллективо даьр кхычарна дIадовзаш хила деза. Иштта дика толамаш даьхача бригадера хьинаре къахьийга шишша болхло къоаставе веза. Бакъда, хIанз хIара декада чакх ме йоал къаьгта гуш хул малагIча бригадана фу карагIдаьннад. Яхье тIехьабусараш котбаьннарашта тIехьакхе гIерт, иштта хьалхле лелаераш кхы а доккхагIа толамаш даха хьож.

М. БАРАХОЕВ.

«КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь яьржай Грозненски экспериментально - механически завода участкашта, бригадашта юкъе. Цу яхье таханарча дийнахьа дикагIа хьокхамаш хиларца белгала я механически участка коллектив. ХIаьта къаьсткъастача наха юкъе яьржача яхье дикагIа толамаш доах токара И. Дудниковеи, токарни станокашта ремонт еш волча слесара С. Зазориней.

Цу шин болхлочо, производства ветеранаша хIара дийнахьара нормаш 115—120 процент кхоачашъю.

Дукха ха йоаццаш цу шин болхлочоа еннай «ший профессех дикагIавар» яха цIераш. Шоашта карагIдаьннар кагирхошта камаьрша дIалуцар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) С. Зазорини И. Дудникови.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

НИЙСАГIДАР ЛОХАШ

Тха интервью

Укх тIеххьарча хана «Грозгипронефтехим» яхача Iилматохкама института коллективо дуккха балхаш даьд мехкдаьтта продукташ яхара процессаш сихъяра тIадерзадаь.

Иштта царех цаI. — коача парафинаш мехкдаьттацара хьакъоастаелга сихдара лаьрхIа процесс я. Из хIанз шерра балха юкъейоалаяьй В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода Г-70-2 яхача установке.

Цу кердачун лоархIамах, из процесс балха юкъейоалаярах, цох боалача пайдах дувцилга дийхар тха корреспондента ГрозНИИ парафинаш дахара йолча лаборатора заведующегара, технически Iилмай кандидатагара Ю. Вотлихингара.

— Юрий Зиновьевич, тхона ловра коачача парафинех Iа дувцилга.

— Коача парафинаш эггара хьалха вай ехка ткъо шу хьалха хьаьлй. Уж лакхапарафинисти мехкдаьттах йоахк. Тха институто дукха къахьийгад мехкдаьттацара из маьхера продукт хьакъоастаеш. ХIаьта коачача парафинех пайда эца моттигаш дагарье тахан хало да. Масала, гучадаьннад хьайбашта телача доакъарех уж отташ хилча шурий хьоанал лаккхагIа хулга.

Коача парафинаш яхара хIанз укх сахьате массехк никъ ба. ХIаьта тха институто кийчъяьй микросферически цеолита тIоа кхехкабеш парафинаш хьакъоастаяра технологи. Iилманхошта карагIдаьннар практикана юкъедоаладара 1975 шера тха институто В. И. Ленина цIерагIча заводе 43-1 яхача установкана реконструкци е йоалайир.

Реконструкци яь установка эггара хьалха болх бе йолаелар КПСС XXVI съезд хьайийллача дийнахьа. ХIанз установка бIарчча промышленни комплекс эксплуатаце дIаеннай.

— МоллагIа керда хIама дIадоладерашта юххьанца атта хилац. Шоана фу халонаш нийсъелар?

— Проектировщикашца технологашца цхьана тхона кIезига халонаш нийсъяланзар керда процесс балха юкъейоалаеча. Тахан карагIдаьнначох кхоачам бе йиш йолаш дац вахаро хьалхашка увттаду декхараш. ХIана аьлча, цеолит ца тоъаш хиларах парафинаш арахецилга кIезигде дийзад. ХIанз из кхоачамбоацар дIадаккхара наькъаш лохаш да тхо.

Цхьан дешаца аьлча, эшар да шортта йолаш йолча чурча таронех ма хулла дукхагIа пайда эцари Г-70-2 яхача установкана коача парафинаш арахецара мел эша маьхера бийдал дукхагIа хилийтари.

ЛИТОВСКИ ССР. Матюкасар дезал — юкъарча сомий бешамашка участок йолча 35 эзар вильнюсски дезалех цаIаш ба.

Цар участкага хьежача бIаргагу, лерттIа йоакхо еча лаьтто мел дукха пайда лу. Укх тIехьарча итт шера Вильнюсе хIара шера хулача выставке дуккхача сортех дола тюльпанаш кхухь Матюкасар, тешшаме хьалхара моттиг а йоаккх. СССР БДНХ керттерча комитето Магеттара дика лаьрхIар Матюкасар участок, хIаьта дезалий даьна Матюкас Ионаса выставка дото медаль а еннай. Боккхача дезала бизза Iана кхоачам беш баьцадаараш кхеду — тика чура эцац кабуц, жIанакаш, свекла, тайп-тайпара баьцаш.

Литовски столицана гонахьа халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошкарча болхлой итташ сомий-баьцадаарий товариществаш я. Цхьана лелаеча участкаша йиъ эзар гектар гаргга лаьтта дIалоац.

СУРТА ТIА: цхьана лелаеча сомий бешара Матюкасар участок.

В. БРАЯНСА сурт.
ТАСС фотохроника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума аргIанарча заседане дийцад къахьегамах дIалур социалистически принципах хилийтара тIахьожам лоаттабеш Сунженски районерча халкъа депутатий Советаша беча балхах дола дош.

Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхад, районни партийни организаце хьалхленца халкъа депутатий Советаша хаьдда болх баьлга, къахьегамах дIалурузкъа социалистически принципах хилийтара тIахьожам лоаттабеш. Тунеядстваца, корта бохо малараш меларца къовсам лоаттабара, фусамашн лаьттен леладара законаш кхоачашдара, къахьега декхар дола нах общественни производствана юкъеозара дешашка дукхагIа хьежа яьннай Советаш.

Цунца цхьана, Лакхехьарча Совета Президиумо дIахайтад районерча халкъа депутатий Советаша, цар исполкомаша советски законаш дизза кхоачашдеча тIахьожам лоаттабара шоашта еннача бокъонех бизза пайда ца эцилга, «Гражданашта идейно-нравственни кхетам лучара, республике социалистически законности правопорядоки чIоагIъечара Нохч-ГIалгIайчен халкъа депутатий Советий лоархIам дIахо лакхбарах» бола ворхIазлагIа хержача НГIАССР Лакхехьарча Совета Х сесса соцам тIатеIIа кхоачаш ца белга.

Къахьега декхар дола дуккха гражданаш ба районе общественни производстве дакъа ца лоацаш. Эсала лелабу спекуляци ерашта духьалара къовсам, дукха моттигаш я кхувш боагIараша харцахьара гIулакхаш леладеш. ДоагIаш дар дац районе лаьтта леладара законаш телхадеш моттигаш ца хилийтара, бокъо йоацаш лаьтташ дIалувцарашта духьала. Цхьаццайолча предприятешкен колхозашкен ларттIа лелабац боахам, дуккха моттигаш хул рузкъа зехьа доадеш, къахьегамен балхен дисциплина телхаеш, социалистически доалахье лорара законаш кхоачаш ца деш.

Советий исполкомаша, бокъонаш лораеча органаша, къахьегама коллективаша эсала леладу «Корта бохош малараш меларан алкоголизманеи, малараш шоаш хьадара духьалара къовсам чIоагIбара де дезарех» бола РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кхоачашдара тIахьожам лоаттабелга. Заседане белгал ма даккхара, дуккхача даькъе уж кхоачамбоацараш хилара бахьан да, халкъа депутатий Сунженски районни Совета исполкомо гражданашта идейи-нравственни кхетам балара, дерригача ший доазон тIа законности правопорядоки Iалашъяра дешай йоагIаш йола терко ца яр, цу балхара кхоачамбоацараш дIадахара цие кулгалдеча органий низаш тIадерзадара гIулакх эсала леладар. Цу хьакъехьа тIаьйю решенеш дIачIоагIъяц организаторски балхаца, цудухьа цар лац лийрхIар.

Лакхехьарча Совета Президиумо тIанийцача соцам тIа райисполкомагара хьадийхад района доазон тIа берригача гIулакхаш тIарча нахеи гражданашеи советски законаш дизза кхоачашделга, социальни нийсхои принцип кхоачашъяра тIехьа цахаддаш тIахьожам лоаттабелга Iалашдара кхы тIа гIулакхаш чакхдахар. Советаштеи цар исполкомаштеи тIадиллад шо-шоай доазонаш тIа законаш кхоачащдара дешаш хан-ханнахьа сессешка, исполкомий массазарча комиссей заседанешка дувцилга; законаш телхадерашта духьала къовсам лоаттабара дукхагIа депутаташ, къахьегама коллективаш, общественни а самодеятельни а организацеш юкъеозилга; общественна пайданеча балха боацарий учет лелаечара кхоачамбоацараш дIадоахилга, тунеядствана, социалистически доалахье лечкъаерашца, кхыча тайпара къахьеганза баха гIертарашца къовсам лоаттабеча биззагIа законех пайда ийбелга.

Лакхехьарча Совета Президиумо дийцад иштта Наурски районерча халкъа депутатий Калиновски станични Совето кагирхошта кхетам луш бера балхах дола дош. Белгалдаьккхад, кагирхошта идейно-политически, тIема-патриотически, интернациональни, къахьегама, нравственни кхетам балара дешаш станични Совета сессешка, исполкома, массазарча комиссей заседанешка дукхагIа дувцаш. Иштта цIерагIча колхоза правлене, общественни организацеша къонача колхозникаштеи специалисташтеи овсаре къахьегара, цар говзал лакхъяра эша хьалаш хьакхоллара дешаш чIоаггIа теркам беш леладелга.

Кагирхошта юкъе шерра яьржай КПСС XXVII съезда сийленца накъабахара тIехьара социалистически яхь.

Кагирхой балхашка дIачIоагIбара новкъостал ду боахама чотах степендеш а телаш кагий нахи мехкарийи лакхерча, юкъерча-специальни, профессионально-технически дешара заведенешка хьежабеш колхоза правлене беча балхо.

«Массане юкъарча бIухочун декхарах» дола СССР закон кхоачаш а деш, Калиновски станични Совето партийни а комсомольски а организацешца, культура учрежденешца цхьана цахаддаш кагирхошта тIема-патриотически кхетам балара болх лелабу.

Кагирхошта кхетам луш беш бола боккха болх белгал а боаккхаш, Лакхехьарча Совета Президиумо Калиновски станични Советеи цун исполкомеи теркам тIаберзабир, кагирхошта идейно-политически, къахьегама, нравственни кхетам балара гIулакх тоадара предприятей, учрежденей, организацей къахьегама коллективай низаш вIашагIтохара шоашта еннача бокъонех цар бизза пайда эцаш ца хилара.

Ленина цIерагIча колхозерча цхьаболча къонача болхлоша телхаю къахьегама а балха а дисциплина, малараш мелна болаш балха арабувл.

БоаггIача боараме дIаоттабаьбац «хала» лоархIача берашцара болх. Царна тIачIоагIбаьбац депутатех, моттигерча интеллигенцех, станица активистех бола общественни хьехамчаш. Геттара шортига лел культурно-просветительни учрежденеша кагирхошца беча балхацара кхоачамбоацараш дIадоахилга. Болх беш яц станицерча культурно-спортивни комплекса кулгалдара йола совет.

Кагирхошта юкъера кхетама болх вIаштIехьбаккхара гIулакха боагIаш бола бувзам лелабац станични Совето профсоюзни, комсомольски организацешца, халкъа тIахьожама группашца.

Лакхехьарча Совета Президиумо тIанийцача соцам тIа халкъа депутатий Калиновски станични Совета, цун исполкома тIадиллад, кагирхошта кхетам балара, цар дешара, къахьегара, вахара, салаIара, унахцIено лоралра дешаш комплексно къоастаделга Iалашдара шоашта еннача бокъонех а моттигерча бюджетах а биззагIа пайда эцилга. Уж дешаш Советий сессешка, исполкомийи массазарча комиссейи заседанешка увттадара болх шербелга.

Лакхехьарча Совета Президиумо дийцад «Дукха бераш долча ноаной учет лелаяра, совгIаташ дала уж хьаоттабара, царна совгIаташ дIадалара Советски районе беча балхахи из дIахо тоабара де дезарехи» дола дош. Халкъа депутатий Советски районни Совета исполнительни комитетагара Президиумо хьадийхад дукха бераш дола ноанош совгIаташ дала хьаоттабара, царна совгIаташ дIадалара балхацара кхоачамбоацараш дIадоахилга, дукха бераш дола ноаной «Нана-турпал» яха цIи тиллара, «Нана хилара сийле» яха орден, «Нана хилара медаль» ялара хьаоттабарахи уж дIаяларахи йола СССР Лакхехьарча Совета Президиума инструкци йизза кхоачашъелга.

Райисполкома тIадиллад ноаноштеи бераштеи дарбана-профилактически новкъостал делга овлангара денз тоадара эша гIулакхаш чакхдахар, берий ассортиментах дола промышленни а кхачан а товараш дохкачара кхоачамбоацараш дIадахар.

Лакхехьарча Совета Президиумо чIоагIийр массане юкъарча бIухочун декхарах дола СССР Закон республике кхоачашдара тIахьожам чIоагIбара чакхдоахача гIулакхий план.

Халкъа депутатий моттигерча Советашта тIадиллад СССР Герзашцарча Низашка гIулакх дара кагирхой кийчдара Iешарна шоарал чакхдаха, уж дешаш советий сессешка, комиссей заседанешка хан-ханнахьа увттаде.

Президиуме заседане соцам тIайицад Малгобекски районерча чуйоагIача Чкаловски юртсовет вIашагIкхетта. Иштта кхы цхьадола дешаш а къоастадаь.

КЕРДА-ДАРАШ

Заводской районе Лескова яхача улицагIа цхьаькха а пхезза вIаштIардаь цIа хьалдаьд. ГIишлонхошкара дика оценка луш хьаийцад из. Кердача цIеношка баха хайшарех ба «Грознефтеоргсинтез» объединене ремонтно - механически завода шофер М. Арсамаков, «Грознефтехимремстрой» треста газосварщик В. Левченко, слесарь вола В. Чурин, штукатур - маляр Ф. Калимбетова иштта кхыбараш а — берригаш 25 дезал.

* * *

Укх деношка дика хсам кхаьчаб Москвера. Еррнгсоюзни социалистически яхьа хьалхарча ах шера итогех СССР промышленни гIишлон министерствеи цу отрасла ЦК профсоюзеи «ДикагIйола хозрасчетни бригада» яха цIи, Сийлен грамотеи елар Нохч - ГIалгIай гIишлон управленека чуйоагIача 8-ча гIишлон - монтажни управлене В. Сайпуддинов керте латтача бригада коллективана.

Из толам коллективо баккхар бахьан да шоай балхах дог лазаш, хIаране шийгара доагIар хьадеш, бартболаш, шоай йолаш йола резерваш юкъехкувлаш бригада хIара член хилар. ЦIаккха а хилац планови заданеш бригадо кхоачаш ца еш. Хьалхарча ах шера планал совгIа 40 эзар сома маьха болх баьб, хIаьта 5 эзар кирпишки дукха пиломатериалаши кхояьй. ХIанз бартбола коллектив къахьегаш я: «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа.

* * *

«Грознефть» производственни объединене коллективо кхояьча довгора - энергетически ресурсай чотагIа шин дийнахьа болх бе лаьрхIад укх шера.

Духхьал цхьан июнь бетта йоаггIача бесса чура резерваш юкъейоалаяр бахьан долаш кхояьй 200 эзар киловатт-сахьат электроэнерги. Из я планах лаьрхIачул 30 эзар киловатт дукхагIа. Еррига а объединене ворхI бетта кхояьй 1 миллион киловатт - сахьат электроэнерги, планах йоагIачул 200 эзар киловатт дукхагIа. Иштта дукха ходадь доагIар юкъе а НГДУ «Горскнефть», НГДУ «Старогрознефть», Горячеводски, Октябрьски, Малгобекски бурувтохара балхаш управленеш.

Р. АЛИМОВ.

МАССАНАХЬА КХОАЧИЙ-ТЕ ТIАХЬОЖАМХОЙ БIАРГ?

СССР халкъа тIахьожамах дола Закон ларде а лувцаш, халкъа тIахьожамхой Ленински районни комитето белггала болх баьб дозорней хьинари денали айдара.

Комитета организационни отдело штате йоацача активаца цхьана техкаб халкъа боахама тайп-тайпарча 25 предприятеи организацеи керттерча группай болх. Гучадаьннад дуккха халкъа тIахьожамхой балха гIулакхаш тоадара, производстве порядок, дисциплина, кхом бара режим чIоагIъяра чIоагIа оарцагIбувлаш болга, цунга хьежжа цар хьинари сийи айлулга.

Группаш тIа-тIа организационно чIоагIлуш, цар структура тоалуш йоагIа. ДукхагIбола дозорнеш массазара поручанеш йолаш хулга Iалайдаьд.

Хьаэцаргьа вай коммунист А. П. Губский керте летта «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни завода халкъа тIахьожамхой группа. Заводе из цIи лелаеча 95 сагах цхьаь цаI хьакъоаставаь хIама деш вац е цо дисциплина толхаль моттиг хиннай ала йиш яц.

ГIулакх иштта оттаде карагIдаьннад цар балха хьалда планировани а хIаране беча балха учет а еш йоландаь. Иштта, кхоми хьурмати дара йолча сектора кулгалхо О. Лекчинова каст-каста группай собранешка дакъа лоацаш а цига хоадам болла къамаьлаш деш а я. дуккхаза хиннай из тайп-тайпара тохкамаш деш хиннача комиссешта юкъе, хIаьта социалистически доалахье лорара тIахьожам лоаттабеча сектора член Х.-М. Аушев ворхIазза хиннав производственни участкашка из гIулакх мишта латт хьожаш, пхе собране, корта бола предложенеш а луш, къамаьлаш даьд.

Шоаш чакхдоахача гIулакхех бухсоцаш хьахур доккхагIа хилийта гIерташ вIаштIехьбоах шоай болх Грозненски почтамта, № 1 йолча роддома, торговле министерства, РСУ, кхыча предприятейи организацейи керттерча группаша. ТIа-тIа кхы а чIоагIагIа хоалу цу а кхыча а коллективай партийни организацешта КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеш кхоачашъеча дозорнеша ду гIо.

Иштта, производственно-технически бувзама управлене группа техкар къахьегама дисциплина чIоагIъяра, балха хьалаш тоадара, оборудованех пайда эцара дешаш. Гучадаьнначох группа бюро заседанц йир, де эшар къоастадир. ТIаккха из дIадовзийтар управлене кулгалхошка. Службай кулгалхошкара цхьан бетта белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадоахилга хьадийхар управлене администраце.

Цунца цхьана, лакхе йийцача группай балхага хьожаш гучадаьннад массанахьара а халкъа тIахьожамхой шоай декхар дизза кхоачашдеш, рейдаш, тохкамаш деча дакъа лоацаш боацилга. ХIанз а дIадаланза да моллагIа комисси вIашагIйоллаш хилча даим яхар санна шоай бIаргкIала бола нах царна юкъеухийтилга, хIаьта вожаш Iадда Iеш ба.

Масала, гормолкомбинатера барайтта халкъа тIахьожамхочох ялх: Юсупов, Арсанукаев, Рой, Басаев, кхыбараш рейдаш еча цкъаь цкъа дакъа лоацаш хиннабац. ХIаьта вокхарех тоъал дукхагIа барий а цкъа е шозза мара из де карагIдаьннадац. Цу тайпара мара хьинар гойташ бац № 9 йолча горбольницера, «Рособувьторгера» дозорнеш а.

Хьаэцаргьа вай «Грознефтегеофизика» треста, швейни производственни объединене, № 2 йолча гIишлон материалий комбината нн. Шепелев, Новаков, Крамской председателаш бола керттера группаш. Укхаза дозорней отчеташка ладувгIац, царца дукха ба тIадилла гIулакх талмаста кхоачашдераш, шоай парторганизацешта хьалхашка болх тоабара хьакъехьара дешаш увттадац. Ер ма дий аьнна лоархIам бе йиш йола хIама деш яц керттерча группай бюрош, сектораш, комиссеш. Цунга хьежжа дукха кхоачамбоацараш да цу предприятей балха тIа, арахеца продукциа дика яц.

Балха практика хьагойт мел доархIаме да группашта посташтен юкъебоагIача члений хан-ханнахьа собранеш елга, дешаш коллегиально къестаделга. Из гIулакх цхьаккха система йоацаш леладеш йола коллективаш кIезига яц районе. БоаггIача тайпара пайда ийбац критикахи самокритикахи, кхоачамбоацараш кIоарга хьагучадахара гIулакха тIа а ца дерзадеш, юкъара къамаьлаш дий цигара дIа-хьа къаст.

Ний доаккхача завода, макаронни фабрика, «Чечингхимчистка» объединене халкъа тIахьожамхой шоай балха йоагIа планировани яц, группа членаш хаьлда поручанеш кхоачашъеш бац. Лакхе латтача органаша хьаухийта соцамаш, решенеш уж кхоачашъе езачарга дIа ца йовзийташ ют.

Масала, района дулхи шурей йоаккхача, кхачан промышленноста предприятешка кагий лечкъораш дечарца районе къовсам мишта лоаттабу хьожаш хилар тха комитет. Гучадаьлар макаронни фабрике халкъа тIахьожамхоша вурийтта бетта 8 тохками 4 рейди мара ца яьлга, хьалаьцар 10 саг а волаш. ХIаьта цар хьош хиннар халкъа тIахьожамхоша яхачох лоадама хIама а хиннадац. Кхоачам ба алхха госторгинспекце соахка цу предприятe арахийца 11 тонн изделеш брак яь хилар белгалдаьккхача. Из а ца гуш бисаб цар дозорнеш.

Соахка кагий лечкъораш дечарех ворхI саг мара кIалвисавац гормолкомбинатерча тIахьожамхошта а. Царгара хьаьхай 29 сома маьха продукташ. Цу юкъа ведомственни йоацача охранас соцаваьь 46 саг, 386 сома маьха продукци предприятера араьккха хиннай цар. ТIахьожамхоша пайдана яц аьнна хьакъоастаь продукци а цхьайттазза кIезигагIа яр госторгинспекце болхлоша хьагучаьккхачул. Цу дерригне бокъо лу цу коллективашкара а иштта цхьаццайолча кхыча предприятешкара а дозорнеш бIарга са дика доацаш ба ала. Кхы мишта кхетадергда из, нагахьа санна кхычахьара нагнагахьа тIахьожам бе ухача болхлоша хьагучадоаха зуламаш иттазза тIех хулаш хилча.

Къахьегама коллективай бокъо я шоай гIулакх кхоачашдара вIалла сагото еш боаца халкъа тIахьожамхой ханал хьалха цу декхарех мукъабувлийта. Бакъда, балха практике цу тайпара лар тIахьожамхочунгара ла йиш йоаца доккха гIалат даьлча мара деш дац.

ВIаши доагIар цIенхаштта хьадехаш болхлой хургбола хьалаш хьадаьча коллективашка шоай бехктокхам лерттIа бовзаш хул халкъа тIахьожамхой. Керттерча группай болх хадданза теркалбеш, цунна боагIа лостам луш, председателий отчеташка каст-каста ладувгIаш парторганизацеш хилча дуккха беркатегIа хул цар гIулакхаш а.

Ш. ГЕНАЕВ,
халкъа тIахьожама Ленински районни комитета председатела заместитель.

ШИ ПЛАН ЯЬЙ

Дийнахьа массеххазза йола «Орджоникидзевски» совхозерча Албастов Межид керте волча ийтIгIачу бригадера волча мухь тIабола автомашина г. Грозне с Самашкиски консерви заводе. Из а бригадера тахана сом дIакхуьйш вола шофер Генардукаев Леча. Бригадо кхоьаргIаш сомий бешамаш лелаераш чIоагIа эшаш йола тара кхо цо. Гергача IаьргIахча хьачех тара бола цар дIакхуьйраш.

— Наха чIоагIа кхоьаргаш болча цар 960 центнер схкай оза паччахьадкхенга хIанзехьа — дувц бригадера. — Шера ши план хул царех. Кхы 60 центнер миста хьичаш бахьийта лерхI оаха грозниен гаштта.

— 29 гектара тIа миста хьала хьебаь IIаь дий бригада. Цо зарба вIу1IаьгIа Iуьал деш делаю 20 гектар тIаьнена Iажий бели, оцу совгIа дийтт гектара тIа помидораш, кхаь гектара тIа нарсаш.

Укх шера дика хьийкъай бригада. Цар 360 центнер схкай бригада хIанзлехьа. Кхы ужжал чуэца лерха а ба баьцадеараш хкедераш, помидораш...

— ХIара гектара тIара 300 центнер томаташ аргхилараш тешаш да тхо, — йоах М. Албастова. — Уж хул планах лаьрхIачул цхьаи ахаззен дукхагIа.

Дика хьийкъа сом а баьцанаш а кхеде вIаштIехьбаьлхнад комсомольско-молодежни бригада хьинар кхо цу деш къахьегар бахьан долаш.

М. ПОЛОНКОЕВ.

Кхоана — машиннаькъахочун Ди

Шоай профессиональни цlейна — машиннаькъахочун Денна дикача толамашца накъабаьхкаб Грознейски локомотивни депо дукkха къахьегамхой. Царна юкъе къаьстта дика хьокхамаш хиларца белгала ба машиниет А. Меркулови машиниста гlонча В. Красненкси.

Доагор, энергоресурсаш кхом беш дlаахийтара тlехьа чlоагlа къовсам лоаттабеш хиларца а белгала ба уж. Укх шера шоллагlча квартале цар кходаьд 1023 килограмм дизельни доагори, 1025 киловатт-сахьат электроэнергии.

Балха тlа дика толамаш дахарал совгlа бокkха общественни болх а бу.

СУРТА ТIА: машинист А. Меркулови машиниста гlонча В. Красненкои (аьттехьара аьрдехьа).

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

СИЙЛЕН ДЕКХАР

Укх тlеххьарча шин пятилетке тха боахам дегlабоалабара дlадахийтад 80 миллион сом. Къаьстта беркате хилар тхона 1984 шу. Цу шера дукха дикадараш карагlдаьлар отделене коллективана. Иштта, Грозный — Алды яхача перегона электрофикаци йир, Грозный, Ханкала яхача станцешка бытовой корпусаш хьалйир, мовхьаш тlадоттараи lодоассадараи лаьрхlа керда майда вlашагlъеллар Ханкала яхача станце, 400 дешархочоа лаьрхlа номер 106 йолча школана пристройка, Гудермесе локомотивни депона керда столови йир, тхоай болхлошта лаьрхlа Грозне 50 квартирах латта цlа хьалдир.

КПСС XXVII съезд хьаеллача дийнахьа Грозный — Беслан яха тlеххьара юкъ электрофицировани яь эксплуатаце дlаяла лерхl оаха.

Политически къахьегамеи хьинар айденна хиларца белгалдоаккх тха машиннаькъахоша укх шера шоай профессиональни цlей. КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленумои lилман-техническн прогресс сихъяра КПСС ЦК хиннача совещанеи хьалхашка оттадаь бехктокхаме декхараш кхоачащде гlерташ, тlатеlla нъахьегаш ба отделене болхлой.

Мовхьаш дlа-хьа даьхьара 1985 шера хьалхарча ах шера план кхоачашъяьй отделене. Тlехнховчашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план. Мовхьаш дlа-хьа кхуьхьаш дlадодар дикка кlезигдаьд. Цхьан дешаца аьлча, дlадахача ах шера планал совгlа 600 эзар сом пайда хинаб предприятена. Белгалдаккха деза балха хьалаш чоалхане доллаше хlара поезда дозал 75 тонн лакхде коллектива вlаштlехьдаьнна хилар. Из хьокхам лакхагlа ба пятилетка чакхйоалаш оаха лаьрхlа хиначул.

Уж деррига толамаш карагlдаьннад хьалхалатта методаш, керда техника, механизации автоматизации шерра юкъекхувларах.

Къаьстта дика дош эла доагlа еза етта поездаш дlахьа кхувлача тха машинистех. Ер шу дlадоладелча гlоне цар дlа-хьа йигай 5300 еза-йоккха поезд, хlаьта царца дlадихьад планал совгlа 2 миллиони 700 эзар тонн мовхьаш.

Дикагlа бола машинисташ ба Гудермесски локомотивни депора В. Марков, А. Губанов, М. Гусаков, М. Максимов, Грозненски локомотивни депора В. Еременко, В. Баразгов, кхыбараш. Машиниста Марков Виктор Дмитриевича дlа-хьа йигай 33 йоккха поезд, хlаьта царца нормал совгlа дlадихьад 13430 тонн мовхьаш. кхояьй 2930 киловатт-сахьат электроэнерги.

Кхозза вlашагlхетта поездаш Гудермесс-Орси яхача полигоне дlа-хьа лелаяра йола тха инициатива шерра хьаллаьцай министерстве. Из кхыча отделенешка йоаржаяра мога а яьй. Духхьал машинистий толам хинна lац из, из ба ерригача отделене машиннаькъахой толам.

Машиннаькъа транспорта балха тlа яц лоархlаме йоаца профессеш. Уж ерригаш а бехктокхамеи атта йоацаши я. Хlаьта царех цаl шиий къаьстта моттиг дlалоацаш я. Из я диспетчера професси. Дикача дас санна техникана доал де, командирски хьисапе цун балха лостам тела, ритмах болх дlабахар вlаштlехьдаккха декхарийла я диспетчерски служба. Уж чоалхане декхараш дика кхоачашдеш бола диспетчераш кlезига бац тхо долча.

Царех ба тlемеи къахьегамеи ветеранаш, стахановски болам дlаболабеннача шерашка къахьегама никъ дlаболабаь С. Куафин, Н. Закорка, Н. Байрачиал, А. Майборода, В. Демьянов, П. Зайченко, кхыбараш.

«Хlара балха дийнахьа дисциплина тlехдикеи хьадер дукхагlеи хилийта!» яхача Грозненски химикий инициативах къахьегаш я тха отделене 17 предприяти, 240 цех, 48 участок, 56 смена, 496 бригада.

Социалистически яхьа дукхача формаех шоай балха тlа пайда эц машиннаькъахоша. Яхье хьалхалаттача мугlарашка я сигнализацеи бувзамеи Грозненски дистанци, Грозненски вагонни депо, энергоучасток, Гудермес, Аргун, Заградино, Серноводск станцеш, кхыяраш.

Дlадахача ах шера балха итогех Грозненски локомотивни депо коллективо мовхьаш дlадахьара план 104 процент кхоачашъяьй, 1335 еза - етта поезд дlайигай, царца дlа-хьа бихьаб планал совгlа 765 эзар тонн мухь.

Гудермесски локомотивни депора номер 5 йола комсомольско-кагирхой машинистий колонна дикагlа лоархlаш я депо. Цун кулгалхо ва машинист-инструктор Н. Безрукавин. «ВЛКСМ 18 съезда цlерагlа йола колонна» аьнна сийлен цlи лелае бокъо еннай цунна. Цу колонне болх беш ва 20 совгlа хьехамча. Хlаьта кагирхой бизза специалисташ хургболаш кхетам балара хlама а кходац цар.

Шу деладелча тlоне 939 йоккха поезд дlайигай колонна коллективо, царех 354 йlаьха составех латтараш а йолаш, кхояьй 90837 киловатт-сахьат электроэнерги, 15 тонн дизельни доагор. Кходаьча доагорца йигай 40 поезд, хlаьта из болх беш даьккха ахча цхьайтталагlча пятилетка фонде дlачуденнад.

Хlаман кхом бара, чурча резерваех ма хулла дикагlа пайда эцара тlехьа къовсам лоаттабеш 6 эзар совгlа саг ва отделене. Хlанзле кходаьд 751 тонн дизельни доагор, 750 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 15,8 тонн lаьржеи 16 тонн бос болеи металлаш.

Хlанз отделене яхь йоаржаяьй цхьайтталагlча пятилетка тlеххьарча шера планал совгlа 32 эзар тонн мовхьаш дlа-хьа даьхьара, локомотивех, вагонех ма хулла дикагlа пайда эцара, технически эргалонаш яра тlехьа.

Уж деррига гlулакхаш кхоачашдара мел эшар долаш да. Цудухьа цхьаккха шеко яц КПСС XXVII съезда дина совгlат нийца тхо накъагlоргхиларах.

Н. КУДИНОВА,
Къулбаседа - Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене отдела начальник.

БОЛХ БЕШ БА ВЕТЕРАНАШ

Соахка Наурски районерча «Комсомольский» совхоера Базаева Нюрай бригада хьалха яр нормех хинна ца lеш, хьувкъама а. Комсаш лелаерашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккар ио, бригада леласча 76 гектарах хlаране тlара 92.7 центнер комсаш чу а эцаш. Планах лаьрхlа хинначул 42,4 центнер дукхагlа комсаш елар хlара гектаро.

— Цу барттайнача коллективера берригa болхлой комсаш лелаяра йоккха опыт йолаш хилар накъадаьннад, — дувц совхоза директора Цогоев Юрий Георгиевича — Комсаш лелаяра, хьинаре къахьегара, тlадиллар кхоачашдара йола ший тайпара школа лоархlаш я тха боахаме Н. Базаевай бригада. Ветераний бригада оал оаха цох.

Из геттара чlоагlа накъадоал укх шера, соахка lа хьатlадоагlаш дlакъовла ца кхувш цхьайола комсий гаьнаш йохьъяьча чоалханеча хьалашка. Н. Базаевай бригаде а 30 гектара тlара комсаш дlа ца къовлаш йисаяр.

Цу хьалашка беха хьайзар цхьабола комсаш лелаераш. Цхьабакъда, бригадера ветеранаш бохабзар. Бригадерча 21 сагах шийтта пенсионераш ба, вож юхебисараш а пенсе болха ха гаргга кхаьча ба. Алхха цхьа бригадир я 35 шу долаш.

Бригаде дика гlулакх дlадоладер, коллектив кхотаер лоархlаш я Порлдина Евдокия Николаевна. Ханага диллача берий бераш хьесташ ягlа езаш яр къахьегама ветеран. Хlаьта из, дукха шераш хьалха а санна, эггара хьалхарчарца балха йоагlа. Эшаш моттиг нийсъелча, салоlача деношка а комсий плантацешка болх беш хул из.

— Хьалха хинна низ бац са, опыт хиларо новкъостал ду, — дувц Е. Н. Порлдинас. — Технолгически карта тlа белгалдаьха балхаш ханнахьеи дикеи чакхдаха гlерт. Из тха коллектива вlаштlехьа а доал.

Дукхача хана денз беркате къахьегаш хьайоагlа Евдокия-Николаевна. Къахьегарга хьежжа цун сий а ду. Дика болх барах цунна еннай Октябрьски Революце орден, Къахьегама Цlеча Байракха орден, социалистически яхье котъяларах дукkха Знакаш. Иштта цунна еннай «Нохч-Гlалгlайчен заслуженни комсаш лелаер» яха сийлен цlи а.

Цунгара хьокхам а эцаш, дика болх беш хьабоагlа бригадера къаьнагlбола комсаш лелаераш Н. Новикова, А. Курбанова, Я. Вазарова, А. Круглов, Г. Байсаров, Б. Лорсанова, М. Даудова, кхыбараш.

Шелало комсаш толхаяьча хьалашка а уж дикагlа хьувкъаргйола наькъаш лохаш, хьинар ца кходеш уж вахаре чакхдоахаш хьабоагlа комсаш лелаераш.

Ветераний бригада совхозе эггара хьалхарчарца чакхдаьхад комсаш яlара а гlа тохалехьа уж хьалъехкара а балхаш. Шозза сов тlаьнна ткъовроигаш дlаяьхай. Хlара гектара 800 килограмм кхоачаш минеральни удобренеш тайсай. Шортта кхоачам беш хий диллад.

Бригадерча механизаторашa И. Тумаевеи Б. Кужуловеи шозза мугlарашта юкъе культиватораш яьхай, мугlарашка оасар а даьд цар шозза, кара болх берий дукха къахьега ца дезаш. Догlа массаза делха, лазараштa духьала молхаш техай.

Хlанз бригаде веначоа къоасталургъяц шелало толхаяьн толхаянзеи йола комсаш. Цхьатарра дика хьалхиннай уж. Оасарах цlена я. Дика летай. Хlанз кхачаш а латт.

— Соахкарчул кlезигагlа хила мег тха комсий хьувкъам укх шера, — йоах бригадира. — Хlара гектара тlара 10 — 15 центнер планал совгlа йолаш комсаш чуэцаргхиларах дог тийша да тхо.

П. ГАГИЕВ.

СОВЕТАШИ ВАХАРИ

КОМИССЕНА ТIАДИЛЛАДАР...

Малгобекски горисполкома массазарча комиссешта юкъе къаьстта белгалйоалаш я депутата Петренко Анатолий Николаевича кулгалду социалистически законности порядоки лораяра яр. Из хьалха херкавац цун председателалла. Йоккха терко ю цо ший балха тlа граждланий письмошта, жалобашта, заявленешта. Наха дlадехараш тахкара порядках дола законодательство телхадой хьожаш тlахьожам лоаттабу горисполкома отделашта, иштта юртий Советашка, района предприятешкеи организацешкеи из болх миштa оттабаьб хьеж.

Горисполкоме, цун отделашка, управленешка, юртий Советашка, бахача наха дlадехараш тахкара итогаш еча хана квартале цкъа еча горисполкома заседанешка теркалъю комиссе яь замечанеш предложенеши.

Иштта, милице цхьаболча болхлоша бокъонаш телхаяь моттигаш хиларах дувцаш гражданина М. Ш. Саутиева дайта письмо техкача, комиссена хайра из бакъхилар. Цу хьакъехьа тlанийцача соцам тlа белгалдаьккхар ГОВД коллективе беш бола кхетам балара болх бокъонца дlаоттабаь ца хилар, участкови инспекторий профессиональни нийчо лакхъяра хадданза йоанхо еш йоацилга. Массазарча комиссе нийчдаьча дешах йола исполкома решени йийшар ГОВД коллективе, из кхоачашъяра де деза хьадда гlулакхаш белгалдаьхар.

Хlанз коллективе беш бола кхетам балара болх хоалуш тоабеннаб, наьха лоткъамаш ший ханнахьеи дикен тахкарах бола болхлой бехктоккхам айбеннаб, мугlарерча состава дисциплина чlоагlъеннай. Комиссе цу лостамагlа беча балха цхьа масал мара дац из.

Хlара шин бетта цкъа еча ший заседанешка комиссе дийцад гражданашта правовой кхетам баларах, новкъостий судий, ший лоlамагlа йолча халкъа дружинай балхах, социалистически рузкъана тlакхувдарцеи спекуляцецеи къовсам лоаттабарах, хlаьта иштта исполнительни комитета отделашка, управленешка, предприятешка, организацешка правопорядок лораяра даьча тохкамех а, кхыча лостамех а дола дешаш. Царех эггара лоархlамегlа дараш исполкома заседанешка дийцад.

Иштта комиссе инициативагlа горисполкома заседанешка увттадаьд «Района шоай лоlамагlа йолча халкъа дружинай балхах», «Районе спекуляцеца къовсам лоаттабара хьалехи из чlоагlбара дечохи». «М. Горьке цlерагlча винсовхозе болхлойи гlулакхерча наьхеи къахьегама книжкаех дола законодательство телхаду моттигаш нийсъяларах» дола а иштта кхыдола а дешаш.

Ший балха тlа даим а шерра бувзамаш лоаттаду комиссе общественни организацешца, халкъа депутатий городскойи юртийи Советашца, халкъа тlахьожама городской комитетацеи, района предприятешкарча халкъа тlахьожама группашцеи посташцеи. Хlанз доагlаш дола хlама санна дlаэттад царца цхьана заседанеш яр.

Иштта, юрта боахама лелашашта йолча массазарча комиссеца цхьана, халкъа тlахьожама городской комитета викалаша дакъа а лоацаш, яьча заседане дийцар «Района совхозаша лаьттах дола законодательство лорадарах» дола дош. Из гlулакх дувцарахи цох йола решени тlаэцарахи кхоачамбаь lанзар депутаташ, цу деша хьакъехьа комиссе членашта хеташ дар дlадовзийтар городской Совета сессе ше къамаьл деш цу комиссе председателa заместителa В. И. Евглевске. Цун предложенеш теркаме ийцар сессе решени чlоагlъеча хана.

Айхха бувзам лоаттабу депутаташа дина культех дола законодательство лорадара горисполкома гlонна йолча комиссеца, цхьана рейдаш тохкамаш ду. Цу массазарча комиссе гlонца гучаяьккхай «дарба деши» янахарски гlулакхаш леладеши хинна Соагlапчара «хьежа саг» Е. Дзагаштова. Юкъерча Ачалкхе законагlа доацаш мурдаш гуллуш хинна хилар. Долакоа гучаяьккхай динах тешарий кхалнаьха секта, иштта кхы дlахо.

Комиссе членаш чакхбаьннаб депутатски балха дикача школах, царех цхьабараш карарча хана шоаш а керте латт исполкома комиссештеи массазарча комиссештеи. Иштта комиссе председателa заместитель С. А. Темираев хержав Малгобекски городской исполкома членалла, из кулгалдеш ва наблюдательни комиссена, хlаьта ший балха тlа lоаьча йоккхача опытах пайда а эцаш болх беш ва массазарча планово-бюджетни комиссе председатель В. И. Евглевский.

Керда хоржамаш чанхдаьннача тlехьагlа хувцаеннай соцзаконности правопорядоки лораяра йолча комиссе состав, бакъда, ца хувцалуш йисай цун балха стиль. Комиссе балха юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советеи халкъа депутатий Малгобекски городской Советеи депутат, М. Горьке цlерагlча винсовхоза комсаш лелаер Горданова Наси, горсовета депутат А. В. Иванов, кхыбараш.

Хьинар кхо ца деш, мел дукха болх ший бале а, граждаий письмош, заявленеш тахкара. Совета исполкома заседанешка а сессешка а дувца деза дешаш кийчдеш къахьегаш ва комиссе председатель Петренко Анатолий Николаевич. Цо дакъа а лоацаш 1984 шера цу комиссе ворхl заседани яьй, «района соцзаконности правопорядоки чlоагlъярахи гражданашта идейно-нравственни кхетам балара Малгобекски района халкъа депутатий Советий лоархlам дlахо айбагахи» йола содоклад яьй горсовета сессе. Хlаьта ерригa а района Совета сессешка, массазарча комиссеша дакъа а лоацаш, дийцад 20 дош, исполкома заседанешка — 38.

Иштта бокха болх бу комиссе карарча хана жилищни законодательствои районе наха шоай доалахьа дола цlенош хьалдара правилаши телхаю-яц хьожаш а.

Цу дерригне хьахьокх городской Совета сессешкеи исполкома заседанецкеи дувца увттаду эггара лоархlамегlа дола дешаш кийчдеча тешшаме гlончий а хинна дlаэттача массазарча комиссешцара бувзамаш чlоагlдар Малгобекски горисполкоме белгалара практика хьахинна хилар.

Цунца цхьана белгалдакха деза цун балха тlа цхьайола ледарлонаш а йолга. Доагlача тайпара хьинар гойтац цун цхьаболча членаша, лоха я шоашта енна порученеш йизза кхоачашъяра йола цар дисциплина. Цхьацадола динза дисараш да делопроизводства даькъе а. Дlадахара дукха хан низи эшаш а лоадам болаш а дац уж.

Хlаьта бlарчча хьанийцача, кхычар дlазца мегаргйолаш, пайдане я цу комиссе балха опыт.

Т. ФЕДОСЕЕВА,
Малгобекски горисполкома секретарь.

УЗБЕКСКИ ССР. Хьалхара эзар метр бурув техад Кызылкумерча тlехкlоаргача геологоразведочни скважинана. Юкъерча Азе эггара хьалхарча тlехкlоаргача скважинана бурув тохаш я «Узбекнефтегазгеологе» объединене Муруитауски геологоразведочни парте коллектив. Скважине бурув тоха лерхl 7 эзар метр кlоарга. Цо таро лургья регионе пайдане оахкалаш хилар-ца хилар къоастаде а. хlаьта иштта лаьттан тlера чlор сенах латта дикагlа ха а.

СУРТА ТIА: Кызылкумски тlехкlоаргача скважине бурув тоха вышка.

В. КАЗАНЦЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

● Цкъа яздаьчох цlаькха а

«ЦХЬАННАХЬА ЧIЕГАШ, ВОКХАЗАХЬА ЧУВИТАЦ...»

Укх шера 16 марта «Сердалос» кепатехаяр Назрановски районерча йиъ юртарча бувзама отделенеша беча балхах «Бохам баьраш — бехктокхаме» яха критически корреспонденци. Бахача нахага ший ханнахьа почта дlа ца кхоачийташ кlираш, бетташ доахаш хиларах дувцар цу тlа.

Редакце денача жопа тlа йоахар: «Дlахо де мел дезар дергда хlара юрта мел эшаш бола почтальонаш lалашбаран ший ханнахьа бахача наха почта лоаттаяран».

Биъ бутти ах бутти баьннаб из материал кепатеха. Болх тоабара шоаш дергда яьхар кхоачашде шортта ха хиннай районни бувзама узла кулгалхошта.

Дергда яьхари даьри вlашка доагlаш дий тохкаш цхьайолча бувзама отделеней коллективаша беча балхага хьожаш хилар тха корреспондент.

ЯНДАРЕРА бувзама отделени чуйола цlа доккха доацаши тишеи дале а цlена, хоза лостам баь да чура. Юртсоветаи школанеи дlадахьийта кийчдаь газеташ, журналаш, кхыйола корреспонденци я истола тlа латташ. Из почта подписчикаша шоаш дlакхухьаш я. Юрта бахача нахага тахан хьаденача газетех, журналех, посылкех, каьхатех цхьаккха а дац укхаза гуш.

— Таханара почта дlаяхьа кхийнад шун? — хетт аз бувзама отделене начальникага Китиева Валентина Васильевнайга.

— Из lурре шоай даьшка дlакхоачаяьй почтальонаша Котиева Аслс, Мержоева Фадимана, Канцигов Салмана, иштта хул хlара дийнахьа — йоах цо.

Ткъо шу совгlа ха я Китиевас цу отделене болх бу. Цо а почтальонаша а шоай низ кхоачар ду шоай бехкагlа подписчикашта бохам ца баккхара. Цудухьа цар болх дика дlа а бода.

Цкъарчоа сона хетаделар болх тоабара бувзама районни узла кулгалхоша шоаш денна дош кхоачашдаьд, аьнна. Цу уйлаш тlара ваьлар со 20 нюле цхьайтта сахьат даьначa хана Альтиевски бувзама отделене кхаьчача. lуйрийна бархl сахьат даьлча денз 17 сахьат даллалца болх бе безаш я из расписанега хьежача. Цхьабакъда, бокkха чlега а теха латт из балха хана. Бувзама отделене начальник Хаштырова Паьтlамат мича яхай ховш саг вац. Ше цамогаш я, мичай хьахойташ каьхат а дац наlар тlа хьалтеха.

Паччахьалкхен учреждени балха хана дlа а къайла лоаттае цунна хьана бокъо еннай?

— Цу хаттара жоп дургдола саг тхона кораводгlаш вац, — аьлар цигара юха йодача цхьан кхалсаго. — Ер чlега тхона каст-каста гуш ба.

— Ший ханнахьа каьхаташ, пенси, кхыдар хьаэца йиш яц укхазара, — йоах почте венача зlамсаго. Дукхагlйолча хана къайла латт ер.

Цунна духьаларча библиотеке хьайийлла ниl йолаш багlачарна а хац из мичай. Лоацц а аьлча, кертера дар коге да саг хиланзар...

Хаштырова Паьтlамат бехказа яккха гlерташ я бувзама районни узла начальника заместитель Сагова Марем. Цул дикагlа болхло хила йиш яц, оаха общественни гlулакха балха тlера яьккхаяр из цу дийнахьа, йоах цо.

Бlаьш, эзараш болча наха гlулакх деш йола паччахьалкхен учреждени дlа а къайла бе йиш йий кхыбола болх? Кхы ха яц общественни декхараш кхоачашде?

Барсукински отделене начальник Тутаев Салман аз денар малагlа гlулакх да хайча корзагlваьлар:

— Хьона фу эш укхазара? — раьза воацаш хаьттар цо.

— Нахага дlа ца кхоачаш газеташ, журналаш, каьхаташ, кхыйола корреспонденци йий хьажа безам бар са.

— Из де хьа низ кхоачаргбац, тха балхага хьажа шох, журналистех, саг чу ма вита аьннад тха начальника Цолоев Башира, цо аьннар тхона закон а да.

— Иштта ше яхачун тlера вала ца тугаш хьайзача Салмана вlаштlехьдалийтанзар са, истолаш тlа гувнаш а даьлаьттача газеташка, журналашка, каьхаташка хьажа, уж мича хана денз латташ да ха. Хlаьта подсобни помещене наlарга лом санна духьалъэттар...

Пхьилекъонгий - Юрта а бокkха чlега а теха шийтта сахьат дала ткъо минут йисача хана дlакъайла латтар бувзама отделени. Хlаьта наlар тlа яьздаь хиннар-м дар цхьаккха перерыв а йоацаш lуйрийна бархl сахьат даьлча денз делкъел тlехьагlа пхи сахьат даллалца болх беш я, аьнна. Юрта эгlа йистера е магlа йистера цхьа гlулакх а дахьаш баьхка бокkхий нах, истий, бераш цига уллача чlегах бlарг а техий, чlоагlа раьза боацаш дlаболхар.

ХЬАЛХА аральннача корреспонденце тlа дийца кхоачамбоацараш дlадоахаргда, массе а юрта мел эша почтальонаш lалашбергба, аьнна районни бувзама узла кулгалхоша редакцеиа, цунга гlолла газет дешараштa денна дош кхоачашдаьдац. Районе хила везаш ва 47 почтальон, царех цхьайтта хlанз воацаш ва. Уж эшаш ба г. Назране, Наьсар - Керте, Экажкъонгий - Юрта, Сурхотlа. Укх гаргарча хана уж хургба аьнна дог доахилга долаш къамаьл а дацар са Цолоев Башираца телефонаца хиннар.

Бувзама отделеней болх тоабара хlанзалца районе даь хlама дац. Долче республикански бувзама управлене, парте Назрановски райкомо а райисполкомо а доагlаш дар цlенхаштта хьадеха деза района связисташкара. Из дош газета тlа кхозлагlа дувца дезаргдоацаш. Тlаккха наха баркал аргда царна массанена.

Б. КОСТОЕВ,
тха спец. корр.

Идеологически балха бlухоех

ЛЕКТОР—ЦУН ШОЛЛАГIА ПРОФЕССИИ

Ткъаь ялх шу да Дубовской станица юкъерча школа хьехархочо Ерошенко Дмитрий Терентьевича лектора-общественника декхараш кхоачашду. Цу юкъа цун шоллагlа професси а хинна дlаэттад из бехктокхаме гlулакх.

Наха хьалхашка цо еш тайп-тайпарча общественно-политически темаех, дунен халкъашта юкъерча хьалах йола лекцеш, беседаш ю.

Каст-каста хул из моттигерча колхоза подразделеней коллективашка, цудухьа дика вовз из боахама хьайбаш леладерашта, механизаторашта, комсаш лелаерашта, чlоагlа терко тlаяхийте ладувгl цар цун лекцешка, хьинаре дакъа лоац цо еча беседашка, шоашта ха безам болчох тайп - тайпара хаттараш ду. Ше лекци еша езача къахьегама коллективерча хьалашта, цар хьашташта хьалхе духтlавоал лектор Ерошенко, цудухьа цар даьча моллагlча хаттара дизза жоп дала аьттув а боал цун.

Наьха хьаштаца, царна ха ловраца айхха ювзаш кийчъю цо хlара ший выступлени, йlаьххача ханна йола лекцейи беседайи тематика увттаю.

Иштта, масала, соахка ноябрь бетта колхоза № 2 йолча механизированни отряда коллектива дехарагlа КПСС ЦК октябрьски (1984 ш.) Пленума решенеех кийчъяь «Мелиораце программа — лаьттай беркат дебадар дукхъа лоаттабеча къовсама керда этап» яха лекци йийшар цо. Берригача мехка цу хьакъехьа дечох дийцачул тlехьагlа ладувгlарий терко тlаозаш колхоза хиш дехкача лаьттаех пайда ийбарах йола анализ йир, цу кхашка хьалкхебеча хьувкъамах йола къаьгта цифраш йоалайир. Иштта цу заниге белгалдаьхар хиш дехкачара чуэцар совдаткхара парте дlадехараш кхоачашдара лаьгкъе колхоза коллектива хьалхашка латта доккхийи бехктокхамеи декхараш. Цlенхашттаи кlоарга чулоацам болеи къамаьл хоттаделар цу лекце, шоай замечанеши предложенеши йийцар цига механизатораша. Уж дlайовзийтар колхоза партийни комитетеи правленеи.

Дlахо йодача хана цу лостамагlа йола лекцеш йийшар лектора Д. Ерошенкос комсаш лелаерашта, колхоза кхыча механизированни отрядашка.

Дика лектор хила атта дац. Ладувгlарий уйлаш сомаяха, цар теркама болх тоабара тlаоза атта карагl ца доалилга дика кхетаду цо. Цудухьа массе оагlорахьара, ала хlама доацаш кийчъю Д. Ерошенкос ший лекцеш, нагахьа санна дувцача деша чулоацам кlоаргагlа а къаьггагlа а хилийта эше бизза пайда эц колхоза къахьегама коллективай балха хьокхамех, царна карагlдийннараш, динза дисараш хьахьокх масалаш ший къамаьла юкъе а доаладеш.

Массе хана нахаца ва юртара хьехархо Д. Ерошенко, деррига а ду цо ший къамаьла чулоацамца дикагlа къахьегара нах оарцагlбоахаш. Дlадахача шера 36 лекци йийшай цо колхозхошта. Царех хlараяр — наьха знанеш лакхъеш, хlама ха-довзара уж тlахьехаш дола къамаьл.

Массанека дика вовзаши везаши лектор хинна lац Д. Ерошенко. Вlашгта вурийтта шу да Дубовской станицерча «Знание» общества юххьанцарча организацена цо кулгалду. Хlанз цунна юкъевоагlаш ва 18 лектор: хьехархой, культура болхлой, юрта боахама специалисташ. Царех хlаравар лекционни балха йоккха опыт йолаш ва. Цу юххьанцарча организе балха тlа дуккха да гlулакха тlера хилара цун председатела дикача оамалех тийша.

Къаьстта тоабелар юртарча лекторий болх КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хинначул тlехьагlа. Отта а яь, чlоагlйир массе оагlорахьара техка йола план, хийцар тематика, дуккагlа еша йолайир советски вахара хьисапах, коллективизмах бытахи культурахи, сага дикача нравственни оамалех, цун хьинареча вахара позицех дувцаш йола лекцеш, беседаш.

Юххьанцарча организаце балха тlа массазара гlулакх а хинна дlаэттад къаьсткъаьстача циклех лекцеш ешар. Ладувгlараша безаме хеташ ладувгl царга. Цу тайпара яр СССР а НГlАССР а юбилейшта, Коталон 40 шу дизара хетаяь хиннараш. Царех я, масала «Коммунистически парти — организатор а советски халкъа Котало яккхара дегаш ураоттадаьр а». «Тlема шерашкара СССР халкъий доххаргдоаца доттагlали вошали», «1941 — 1945 шш. тыла къахьегамхоша гойта денал». яхараш а кхыяраш а.

Дубовской станица идеологически бlухой балха тlа чlоагlденна дlаэттад цlагlара лектореш яр. Кварталашка дlа а ухаш, цхьан фусаме хьагулбу лоалахой, белгаларча темаех йола лекци еш царна. Иштта масала, десятидворкашка лекцеш ешаш хилар агрономаш А. Латышева, Н. Куценко, зоотехник М. Магомадов, клуба болхло М. Кочетков, хьехархой А. Петрова, П. Шемякина, кхыбараш. Тайп-тайпарча дешаех йола беседаш йир цар бахача нахаца.

Цу берригача балха лостам луш ва юххьанцарча организаце председатель Ерошенко Дмитрий Терентьевич. Беза мах баьб дуккхача шерашка цо баьча лекторски балха. «Знание» яхача Ерригсоюзни общества правлене цунна еннай «Хьинаре болх барах» яха Знак, баркал оалача грамоташца, премешца белгалваьхав республикански общества правленес а. Юртарча хьехархочун — лектора цlи дlаязъяьй «Путь к коммунизму» яхача колхоза сийлен Улга тlа.

Е. ФАРНИЕВА.

М. Д. Миллионщикова цІерагІа Къахьегама ЦІеча Байракха ордена Грозненски мехкдаьтта институт. Укхаза, вай мехка кхыча лакхерчей юкъерчей дешара заведенешка а санна, самардийнахьа деша дІаоттара эггара хьалхара экзамен дІалуш хиннаб абитуриенташ.

СУРТА ТІА: физиках йола экзамен дІалуча хана.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ЦУ ДЕНОЙ СИЙЛЕ ЙОВРГЬЯЦ

РЕВОЛЮЦЕ А ГРАЖДАНСКИ ТІЕМА А ТЕМАШ НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕН ХУДОЖНИКИЙ КХОЛЛАМЕ

Граждански тІема шераш гаьна дувлар аьина, дицлац цу бирсача шерашка сийлахьбоккхача Октябра карагІдаьннар лорадеш классови моастагІчунца лира къовсам лоаттабаьрий денале гІулакхаш. Мехка дукхача музеяшка, архивашка чІоагІа лорадеш леладу граждански тІема документаш — халкъа деналерча гІулакхий тешал. Цар юхаметтаоттаду цу исторически событей бокъонца дола сурт.

Нохч-ГІалгІай изобразительни искусствай республикански музее кІезига яц граждански тІема темана хетаьь живописа, скульптура, графика произведенеш. Революце, граждански тІема тема яшхар массаза а Іалаьмате бехктокхаме гІулакх долаш хьадоагІа советски искусства истори. Цу ханара халкъа турпала гІулакхаш доашхаш ба советски Нохч-ГІалгІайчен хьалхарча профессиональни художникий Ахриев Хьажбийкара, Даурбеков ГІаьзе батальни живописа кхоллам.

Боккха мах болаш да граждански тІема доакъашхочун Хь. Ахриева «1919 ш. Горски Республика Совнарком лоамашка» яха картина. Экспрессивни хьисапе хьахьокх художника ший картина тІара нах, хьекхаш да дарэ, лоаман никъ а къайлабоаккхаш. Цу картина санна композици дика яц цун цул доккхагІа долча «1919 шера деникинцашца гІалгІай хинна тІом», «Эбан яха аул лораяр» яхача батальни картинай.

Даурбеков ГІаьзе а ший кхоллам хетабаьбар самодержавена духьала хинна лоамарой къаман-кортамукъале бахьан лаьтта къовсам хьахьокхара. Цуна хетадаьдар «КІийлен хайша багІа лоамарой» (1930 ш.), «Бутырин дІаволлар» (1932 ш.), «КІайча эскаре ца яхара духьа гІетта полк» (1933-34 шш.), «Лозаваьча гІалгІачун чов ехкаш воалл Орджоникидзе» (1934 ш.), «Долакха-Юртара тІом» яха а кхыдола а сурташ. 1957 шера цо дулл «Советски Іаьдала 40 шу» яха плакат, хІаьта 60-гІча шерашка — граждански тІема турпалий — Шерипов Асланбека, Ахриев ГІапура, Гикало Николая портреташ. Даурбекова сурташ, дукхагІча даькъе граждански тІема ханарча халкъа денала хетадаь да. Халкъа исторе летопись хинна ца Іеш, революце гІозача шерий а ший тайпара йола художника обобщени а я из. Боккъалдар аьлча, дукхагІча даькъе, художественничул исторически оагІорахьара лакхагІа мах болаш да уж сурташ...

Революцена хетадаь вай художникаша дукха сурташ дийхка дале а, цІаккха кхоача ца луш, хьаст санна бухъювлаш я из тема, художниканий хІара кердача ноахален патриотически уйла хьоаеш. ВІалла сов хІама доацаш дилла да А. Сафронова «ЦІеча сотне командира Х. Орцханова портрет». ЧІоагІача дегІо, низ болча кулгаша, кІеззига юхатІехьашкахьа бахийтача керто гучадоаккх вайна хьалхашкара саг низ болаш а ше де дагалаьцар кхоачашдергдолаш а саг хилар.

Нагахьа санна А. Сафронова диллача портретага хьожаш дукхагІа бІаргагуш долчун вай уйла тІайохийте, хІаьта Ш. Шамурзаева диллача «Къаьнача партизана М. Барсанукаева портретага» хьожаш гучадоал кхыдар. Вайнаьха кІувса-истинга юхе уйланга ваха латт къаьна партизан. Вайнаьха барзкъаш да воккхача сага тІадувхаш: герга кий, дотоца йистош ега кІай чокхи, шалта. Цуна тІадувхар, гобаькха мел йола атрибуташ, хІамай бос — из деррига художника эш лоамарочун партизана дизза дола сурт-сибат кхоллара. ХІаьта из цун дика вІаштІехьа а доал.

Революце турпала тема кхыча тайпарча аспенташца ювцаш, дукхача хьисапе дола сага вахар, оамал гучайоаккхаш дийхка сурташ а кІезига дац Нохч-ГІалгІайчен изобразительни искусстве. Цу балхашка художникаша дукхагІа уйла тІаухийт граждански гІулакх кхоачашде деза ха тІаэттача турпал хинна дІаотта кийча волча сага сурт дуллаш, цу тайпарча наьха оамалаш йоашхаш а гучайоахаш а. Царех да А. Асуханова «Продотряд. Грозненски пролетариата ялат ийца» яха картина. Из йоккха тема кІоарга а живописни биззача низаца а йоашхаш хиларца, вай безам тІаоз цо. Боккъал дар аьлча, укх суртаца художника вай живописе эггара хьалха йоашхаш я из 20-ча шерашка хиннача классови къовсамий историера тема. Из тематика яшхара художника корабаьр ший тайпара никъ ба. Цу сурта тІа хьежача вайна бІаргагу цхьаькха тайпара турпала гІулакх доал ала йиш йоаца саг. ТІахьежача Іаяха белгала боаца уж тайпа нах ба революци яьккхараш, классови къовсаме шоай са па кходеш лийтараш. Асуханова сурта керттера турпал — революционни замо хьакхелла саг.

Исторически тема дикка дакъа дІалоац художника В. Ливна кхолламе а. Царех да цун «Революце мух». Вай мехка исторически хинар дувцаш да цун «Стачечники», граждански тІема тема йоашхаш «Дув биаь вежарий». «Чов хиша командир». Нохч-ГІалгІай изобразительни искусстве Ливна «Дув биаь вежарий» яха картина, историко-революционни темах долча сурташта юкъе эггара дикагІчарех цаІ лархІа доагІаш да. Укхаза вайна гу Шерипов Асланбека а Гикало Николая а, цар сподвижникий а монументальни сурт-сибаташ. Лирача къовсаме шин халкъа цІийво чІоагІдаь вошал, доттагІал интернациональни символа хьисапе хьахьокх укхаза художника.

Ханаш дІаахарах массяза а художникашта хьамсара хургья революцех, граждански тІемах, классови къовсамах лаьца дувцаш йола темаш.

Б. КОТИКОВ,
Изоискусства музея вокхагІвола Іилман болхло.

Республика экранаш тІа

«ЗАКОННИ БРАК»

Из истори дІадолалу Іалаьмате бІайха малх хьежача дийнахьа, эвакуаце долча цхьан московски театра артиста Волошин Игора хорш ена, фуфайка тІайийха корзагІъьнна йоаллача йоІа гІо дарца. ТІем тІа да а нана а денна цхьаь йиса Ольга нийсъеннай Средни Азерча цхьан городе. Хоршо ца юташ, дикагІа хургья аьнна йІайхача моттиге енай из.

Укх фильме вайна хозаргьяц ювла топаш, лелхаш йолча бомбай таташ, бакъда, дІадоладенна из чакхдаллалца, вайна массаза а дег чу латтаргда из кинокартина тІема хана къиза теш волга.

Фильма керттера ролаш ловзаю Белохвостикова Натальяс, Костолевский Игора.

«КЪАЙЛАГІА АРА ГІОЛЛА ВОЛАВАЛАР»

Ишта цІи тиллай ший кердача фильмах Горьке цІерагІча киностуде режиссера Михайловский Валере.

...Фронтера разведка... Цо дика болх барца бувзабенна ба эскара аьттув. Кинокартинас дувцар тІема хана бокъонца хинна хІама да. Шийца хиннар да сценаре цхьан автора — Усубалиев Шаршена ший новкъостаца сценаристаца Кленов Ефимаца, режиссераца Михайловский Валереца вайна довзийтар.

...1942 шу. Западни фронт. Цхьан тІем тІа къонача советски разведчика Сманова аьттув боал цхьа немций эпсар есаре воалаве. ТІехьагІа гучадоал из фашистски Германе цхьан воккхача военачальника фон Герлица йиший воІ волга. Цо дагадохийт цхьа майра операци чакхъяккха, фон Герлицага гІолла лоархІаме стратегически информаци яккха. Цу гІулакха лаьрххІа Берлине йохийт советски разведчица Ниеле.

Цун роль ловзаеш я, къона яле а, цІи хеза латышски актриса Мартинсоне Мирдза. Денал долча 6 сагах латтача бІухой отряда доакъашхой ролаш ловзаеш ба Мамбетов Мурат, Троицкий Андрей, Варчук Сергей, Шихов Владимир, Розанов Михаил, Подопьян Андрей. Цул совгІа, укх кинокартине зрителий вІашагІкхетар хургда СССР халкъа артистаца Лавров Кириллаца.

«ДІА-ХЬА КЪАСТАЛЕХЬА»

Из шоай фильм кинорежиссера Косарев Александра а сценариста Шульжик Валере а хетадаьд сийлахь-йоккхача Котален 40 шу дизара.

Укхаза а вайна хозаргдац тІема таташ, бакъда, хІаьта а фильма турпалий кхелаш чІоагІа ювзаенна я цу къизача ханашца...

Фильма турпалий сурт-сибаташ кхоллаш ба бовзаш бола артисташ Фотеева Наталья, Лапиков Иван, Лучко Клара, Куравлев Леонид, композитор а иллиалархо а Антонов Юрий.

«ВОАЙЛА ВАЙ КОРАДОАГІЕ»

Цхьан хьехархой экспериментах дувц зрителага польски кинематографисташа даьккхача укх фильмо. Цу тІа дувц шоай бераш доацаш болча наха детдомера шоашта бераш эцарах. Бераш а боккхийбараш а шоайла вІашагІкхет цхьан пансионате... Цига фу хул а из фу эксперимент я а ховргда кинозале.

В. КОВАЛЕВА.

СПОРТ

ФУТБОЛ

«Урожай» ДСО республикански совета футболах йолча чемпионата ловзарий хьалхара го чакхбала гаргагІертаб. ХІанзарчоа турнирни таблица хьалхарча мугІар тІа я Урус-Мартановски района «Солнечный» совхоза команда. Ткъеста очко а йоаккхаш, хьалхарча гон ловзараш чакхдаьха яьннай из коллектив.

Веденски района «Плодопитомнический» совхоза футболистий 18 очко я, цул совгІа, чакхдаккхавва ловзар а да. Цига цар котало йоаккхе хьалхарча моттиге хургба уж.

Барайтта очко а йоаккхаш чакхбаьккхаб хьалхара го Самашкерча консервни завода спортсменаша. Коллектив турнирни таблица кхоалагІча мугІар тІа я. Из моттиг яккха гІерташ къовсам цІахьош я «Сельхозтехника» Урус-Мартановски районни отделене команда. Цун 16 очкои чакхдаккхавза цхьа ловзари да.

* * *

Шоай лоІамерча спортивни обществай Нохч - ГІалгІай 9-ча спартакиаде зачета юкъейолха футболистий яхьаш дІайоладайнай. Цига дакъа лоацаш я ворхІ команда. Орджоникидзе цІерагІча стадионе чакхъяьлар хьалхара тур, «Труд» котъяьлар «Спартакал» счет 6:1, «Локомотив» котъяьлар «Трудовые резервы» яхача командал счет 5:0 а йолаш.

* * *

ЕВРОПА ЧЕМПИОН

Болонья яхача итальянски городе чакхъяьннай классически кІалтохаргах латара йола кхелетарий Европа чемпионат. Цига дакъа лоацаш хилав 12 паччахьалкхен спортсменаш. Иттанех ворхІ советски спортсмено дошо медалаш яьхар. Дозала категори 56 кг йолчарна юкъе Европа чемпион хилар вай мехкахочох. Сунженски района № 4 йолча школа яьккхача, ДСО «Труд» чуйоагІача берий - кхувшбоагІарий спортивни школе хьалкхийнача Албаков Асланах. Пхеза летача диазза «цІена» котваьлар из, хІаьта финале румынски спортсменал котваьлар счет 10:3 йолаш.

ХІанз Дунен кубок яккхара яхье юкъеваха из спортсмен кийчвеш ва цун тренер Белхароев Асхьаб.

Т. СОКОЛОВА.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

№ 4 йолча Грозненски юкъерча профессионально-техническа училище 1985—1986 дешара шера дешархой деша дІачуэцилга дІахойт.

Укх профессеех:

Мехкдаьттен гази йоаккхача скважинашта эксплуатационни разведочни бурув тохача бурильщика гІонча, 2-гІча разряда электросварщика болх бе а ховргдолаш.

Дешара ха — 1—3 шу.

Буровой гІулакх деш вола электромонтер.

Дешара ха — 3 шу.

Электрогазосварщик.

Дешара ха — 3 шу.

Слесарь-авторемонтник.

Дешара ха — 1—3 шу.

Химически анализа лаборант (мехкарий).

Дешара ха — 3 шу.

Топограф-геодезист.

Дешара ха — 3 шу.

Мехкдаьтта даккхара оператор.

Дешара ха — 3 шу.

Училище деша дІаэц 8—10 класс чакхъяьккха кагий нахи мехкарийи, эскарера цІабаьхка бІухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша багІача хана дешархой Іалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагІа доагІача юкъарча алапех 50 процент ахча кара дІател. Училище деша вагІаш яьккха ха къахьегама стажаца дІалоархІ. Дешар хьехаш ба юкъера - технически лакхерен образовани йола мастераш.

Училища кхо курс чакхъяьккха а йистебовлаш дІалуш йола экзаменаш толаме дІаенна а болча кагирхошта юкъера образовани яккхарах долен профессегІа квалификаци енна долен диплом дІалу.

Училище чакхъяьккхараш специальностагІа болх бе хьожабу город Грозне. Деша отта безам болчо училище хьачулу директора цІерагІа ер документаш: заявлени, дийша хилара тешал, вахача моттигера справка, ваь ха тІайола тешал е паспорт, 6 фотокарточка 3х4 размер йолаш. Документаш хьачуийду хІара денна 8 сахьат даьлча денз 16 сахьат даллалца.

Занятеш дІайолалу 1985 шера 1 сентябре.

Хьамсара доттагІий! Тха училище деша дувла!

Из чакхъяьккхачул тІехьагІа оашош хержача специальностагІа йоккха говзал йола болхлой хургда шоах, хІаьта юкъера образовани а хургья шун.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш №№ 13. 24. 25. трамвай № 5. «12 участок» яхача из сопача кхаччалца.

Хьамсара эцархой!

ТЕЛЕВИДЕНИ

3 АВГУСТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — «Аве Сол» яхача Рижски камерни хора концерт.

9.05 — Художникех дола дувцараш. Скульптор Петр Клодт.

9.35 — «Дешара го».

10.20 — «ГІанаш шерш сона тІа». Документальни телефильм.

10.30 — Центральни телевиденей Ерригсоюзни радио эрсий халкъа инструментий концерт.

11.00 — Фестивала дневник.

11.30 — «СелаІад» яха халкъа кхолламах йолча телепрограммай VI-гІа Дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Талантаташ хьагучайоахаш» (Мавриний).

12.00 — «Саг. Лаьтта. Сигале».

12.45 — «Цирка арене».

13.30 — «Дезал а школа а». Тележурнал.

13.50 — М. Блантера иллеш дІааргда Казахски ССР халкъа артиста А. Днишева. Алма-Атера передача.

14.30 — «Кердадараш».

14.45 — Фильм — берашта. «ЗІамигача машиниста баь бокха никъ» (ГДР).

15.45 — Политически обозревателя В. П. Бенетова къамаьл.

16.15 — «ХІахІу, сабарде ІаІ» яхача мультфильмай, 3-гІеи, 4-гІеи выпускаш.

16.35 — «Кердадараш».

16.40 — «Америкача юккъе». Документальни телефильм. Автор — В. Зорин.

17.55 — «Дийнача хІамай дунен тІа».

18.55 — «Кердадараш».

19.00 — Дерригдунен кагирхойи студентийи фестивалий доакъашхой а лауреатий а концерт.

20.30 — «Ха».

21.00 — Москве XII-гІа Дерригдунен кагирхойи студентийи фестиваль торжественни дІанъовлар. В. И. Ленина цІерагІча Центральни стадиона йоккхача спортивни аренера трансляци.

23.00 — Эстрада ритмаш. Центральни телевиденей Ерригсоюзни радиои эстрадно-симфонически оркестра концерт.

23.30 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.

8.15 — «Нагахьа санна могаш хила безам бале».

8.30 — «Хьо йолча воагІа, Арктика». Документальни фильм.

9.00 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.

9.35 — «Вай беш».

10.05 — Туркменски телевидене студе программа.

11.10 — «Дего къоабалдер». Машинаькъа специальноста хьакъехьа.

11.40 — «Ши капитан». Художественни телефильм. 6-гІа сери.

12.45 — Ж. Бизе — Р. Щедрин — «Кармен-сюита».

13.45 — «Дошо айма» Левитана произведенешка хестаьяча эрсий Іалама хознех дола документальни фильм».

14.35 — «Поэташ — машара тІехьарча къовсаме». Останкинерча концертни студера передача. Перерыве (15.35) — Дунен халкъашта юкъера обозрени.

16.40 — «Павловскех дола дагадоагІараш». Документальни фильм.

17.10 — «Футбольни седкъий». Мультфильм.

ГСТ

17.30 — «Нохч-ГІалгІайчен кІира».

17.40 — «Телевизионни хьаьша цІа».

ЦТ

18.15 — Э. Шаффер. «Ловзар». Телеспектакль.

20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».

20.15 — «КараІомаьча сердала зІанарах йола этюд». Іилман-популярни фильм.

21.00 — «Ха».

21.30 — «Аз гІа боах Москве гІолла». Художественни фильм.

4 АВГУСТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — Ашараш лоkхаш я СССР машинаькъа Министерства духовой оркестр.

8.55 — «Маьлха наькъа таькилг». Іилман - популярни фильм.

9.15 — «Спортлото». 31-гІа тираж.

9.30 — «Гургалбетта сахьат».

10.00 — «Советски Союза гІулакх деш».

11.00 — Фестивала дневник.

11.30 — «Ералаш». Киножурнал.

11.45 — «Іуйранара почта». Музыкальни программа.

12.15 — «Лисаковск». Документальни фильм.

12.30 — «Юртара сахьат».

13.30 — «Музыкальни киоск».

14.00 — «Селла хьийдда доада вахар». Советски авиаконструкторах А. И. Микоянах дола Іилман-популярни фильм.

14.20 — Г. Владычина. «Инкаш ювха циск», СССР халкъа артиста С. В. Образцова кулгал а деш Паччахьалкхен Центральни тенихий театра оттаду фильм-спектакль.

15.10 — «Кинокхъберий клуб».

16.10 — «Кердадараш».

16.25 — Тахан — машинаькъахочун Ди.

16.45 — «Смена чакхъяьлча». Машинаькъахочун Денна хетадаь концерт.

18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».

18.45 — «ХІахІу, сабарде ІаІ» яхача мультфильма 5, 6, 7, 8-гІа выпуск.

19.25 — «Кердадараш».

19.30 — «Белама гонахьа». Самукъадоала сайре.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Іадика хийла, фестиваль!».

22.50 — Футбольни обозрени.

23.20 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаоттаІ».

8.15 — Ритмически гимнастика.

9.00 — «Эрсий къамаьл».

9.30 — «ТІехье», «Бокъонца расписанега хьежжа». Машинаькъахочун Денна хетадаь документальни фильмаш.

10.10 — Центральни телевиденей Ерригсоюзни радиои Йоккхача симфонически оркестра концерт.

10.55 — «БаьцовгІай дуне».

11.45 — «Фантазеры». Берашта дола фильм.

12.50 — «СелаІад» яха халкъа кхолламах йолча телепрограммай VI-гІа Дунен халкъашта юкъера фестиваль (Мавриний).

13.20 — «СССР халкъий къаман ловзараши Іаьдалаши». Кинопрограмма.

14.05 — «Тамашийна кІай бийса». Аль Банос а Ромины Пауэра а (Итали) дакъа лоацаш дола фильм-концерт.

15.00 — «Езар хьалаха еза». Художественни телефильм.

16.10 — СССР халкъий иллеш дІаоал Таджикски ССР халкъа артистнас Н. Рахматовас.

16.40 — «Уссурийски тайга». Іилман - популярни фильм.

17.10 — «Пушкина цІагІа». Документальни фильм.

18.00 — «ГІорбаьнна советски композитораш — Ленински преме лауреаташ». Димитрий Кобалевский.

18.55 — «Иззаморг-м шуга а дулургда».

19.40 — Концерт.

20.00 — «Бийса даькъала, хийла шун бераш!».

20.15 — «Из — Сочи», «Шерашка гІолла бІарг тІаоттар». Документальни телефильмаш.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Гоама тІоамар йола доттагІа». Художественни фильм.

РАДИО

3 АВГУСТ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).

7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.23 — «Сердало» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).

10.15 — «Общество а закон а» яха радиожурнал (гІалгІай меттала).

10.35 — Реклама (эрсий меттала).

11.00 — «Къонал» (эрсий меттала).

11.30 — «ТІом кхалсага сибате бац» (эрсий меттала).

12.40 — «Сага сий деш хилар». Очерк (нохчий меттала).

13.00 — Реклама (эрсий меттала).

13.15 — «Вай доттагІа — Іалам» яха радиожурнал (эрсий меттала).

15.45 — «Социалистически яхьа дневник» (эрсий меттала).

15.53 — «Ашарий почта» (гІалгІай меттала).

УКВ

17.00 — «Стихаши ашараши». Концерт.

17.42 — Цугаева произведенеш.

18.26 — Халхара тІахьехар.

4 АВГУСТ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).

7.35 — Хоамаш .Хаоттам (эрсий меттала).

8.25 — «Шоана дукхаеза ашараш» (эрсий меттала).

11.20 — Машинаькъахочун Денна хетаь программа (эрсий меттала).

15.15 — «Саг къахьегамца сийдолаш ва». Корреспонденци (гІалгІай меттала).

16.00 — «Школьни глобус» (эрсий меттала).

16.30 — «Къона тІехье» (нохчийн меттала).

18.00 — Иллеца доттагІал дараштa дола концерт (нохчий меттала).

18.00 — «Поэта кхел» яха литературни композици.

18.38 — Моттигерча авторий иллеш.

19.00 — Халхара ашараш.

Хаоттам

Тахан республике гІоллен Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан йоацаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 23—28, Грозне — 23—27 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, догІа а делхаш, тайп - тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура буйсана 12—17, дийнахьа 23—27 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04: промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ00227. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3671.